

№ 128.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Roberta Op.
Niedz. św. Maksyma B.
Pon. św. Prima.
Wt. św. Małgorzaty Kr.
Śr. św. Barnaby Ap.
Czw. św. Jana W.
Piąt. św. Antoniego Pad.
~~~~~
Wschód słońca godz. 3 m. 42
Zachód słońca godz. 8 m. 16
Dług dnia godz. 16 m. 34
Przybyło godz. 9 m. 00

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 1 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi
ul. Przejazd № 3;
Telefonu № 595.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 7 czerwca 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minka w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENY OGŁOSZEN: Nadstawane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 $\frac{1}{2}$ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. **Reklamy i Nekrologi** po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. **Artykuły** bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-cj po południu

RESTAURACYA HOTELU „SAVOY”

wydaje obiady z 5-ciu dań od godz. 1—4 po rub. 1.25

W czasie obiadów i wieczorem przygrywać będzie znany kwintet Kumuński.

WYŚCIGI KONNE

na torze Łódzkiego Towarzystwa Zachęty Wyścigów Konnych w Rudzie Pabianickiej odbędą się w sezonie bieżącym:

w niedzielę 15-go, w środę 18-go, w niedzielę 22-go, w środę 25-go i w niedzielę 29-go czerwca.
Początek o godzinie 3-ej po południu.

Abonamenty na łoża w cenie Rb. 40 sprzedają się w cukierni W-go B. Costomskiego, telefon 2-57 (dawniej Roszkowskiego), począwszy od niedzieli 8-go czerwca. Tam też sprzedawać się będą, począwszy od piątku 13-go czerwca, łoża i bilety na poszczególne dni wyścigowe.

W soboty: 21 i 28 czerwca o godz. 4-ej po południu odbędą się **KONKURSY HIPPICZNE.**

Biura Dyrekcyi

Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeń od Ognia

od d. 10 czerwca r. b.

1671

przeniesione zostają z dotychczasowego lokalu (Krakowskie 7)

do własnego gmachu

przy ulicy Jasnej № 4.

HYDROFUGE „CASTOR”

Najtańsza i najradycjonalniejsza izolacja fundamentów. Osuszanie murów wilgotnych. Wstrzymywanie wody za-skrónej

1485

EDWARD ŻOCHOWSKI S-ka

Warszawa, Koszykowa 7,

Biuro Budowlane MAURZY KARSTENS.
Telef. 86-20 i 27-95. ... Telef. 86-20 i 27-95.

Filia: Piotrkowska 220.

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 35. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przy-
chodnich. (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 ra-
no, 11 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ w południe i 7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ wieczorem, w nie-
dziele i święta od 8—10 rano i od 12 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ po połud-
Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie
krwi przy syfilisie. 134

HOTEL PIRETELLA

w Warszawie, przy ulicy Zielnej № 17 róg Siennej

3-ci dom od Marszałkowskiej w środku miasta. Telef. 30-30, 5 minuty od dworca Wiedeńskiego.

70 pokojów eleganckich

1 rb. do 2.30 za dobę z oświetleniem elektrycznym i ogrzewaniem. Wzorowa czystość, nadzwyczaj punktualna usługa, kąpiele, omnibus na wszystkich dworcach kolejowych. Pod osobi-
stym zarządem właściciela K. BEDNARCZYKA. 1641

60 DRZEWEK LAUROWYCH DO SPRZEDANIA
III DEKORACYA BALKONÓW III
L. KOŁACZKOWSKI, PIOTRKOWSKA 88, TEL. 548. 1886
ZAKŁAD OGRODNICZY.

Znakomity środek odżywczy
KEFIR ZYCKIEGO
 nagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym
 poleca **Apteka W. DAMIELECKIEGO.**
 Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-93. 420r

UPIĘKSZYĆ CERĘ

to troska wszystkich pań. Aby to osiągnąć należy używać jedynie

Kremu Macedońskiego

fabr. Warsz. Tow. Akc. „Motor”

usuwa:

piegi, pryszcze i opaleniznę.

Działa skutecznie, a nieszkodliwie. Sprzedaw. w aptekach, składach aptecznych i perfumeryach. Każde pudełko zaopatrzone plombą fabryki w celu uniknięcia naśladownictw. Cena 75 k. i 1.25,

1879

Nowa rewolucja w Chinach.

W Chinach zaczęły się w ostatnich tygodniach rozgrywać wypadki historycznego znaczenia. Rozstrzyga się tam mianowicie właśnie teraz kwestya, czy w państwie słońca ma zatriumfować rząd demokratyczno-republikański, czy też górę wzięć tam ma dyktatura Juanszikajaja.

W tych dniach nastąpiło bowiem otwarcie pierwszej sesji pierwszego chińskiego „parlamentu”, czyli jednocześnie zaczął się jakby nowy okres chińskiej rewolucji.

Pierwszy okres chińskiej rewolucji wypełniła walka z dynastją mandżurską. Jak wiadomo, walka ta zakończyła się abdykacją cesarza i zorganizowaniem rządu tymczasowego z Juanszikajem na czele. Był to jednak bynajmniej nie rezultat ostatecznego triumfu żywiołów republikańskich. Był to rezultat kompromisowego, tymczasowego układu, zawartego między południowymi skrajnymi republikanami i północnymi zwolennikami monarchii konstytucyjnej.

Ponieważ właśnie ci ostatni mieli w swych rękach przewagę sił wojskowych, może i udało by się Juanszikajowi utrzymać na tronie dynastję mandżurską. Przedstawiciele tej dynastji byli tacy... marni, a duch rewolucyjny republikański z taką szybkością ogarniał północne dzielnice Chin, że umiarkowane żywioły, pod przewodem Juanszikajaja zostające, zdecydowały się wejść w kompromis z południowymi republikanami. Niech będzie rzeczpospolita! Powoli się ją przeistoczy w monarchię konstytucyjną.

I w istocie, zaraz na wstępie, umiarkowane, czy konstytucyjne grupy wywarły silny wpływ na swego alianta w duchu złagodzenia zbyt skrajno-republikańskich niektórych form nowego ustroju państwowego.

Nastąpiło ustalenie się stronnictw. Grupy rewolucyjnych spiskowców i najzagorzalszych republikan złączyły się w jedno wielkie stronnictwo „demokratyczne” (po chińsku: Kuo-Men-Tang); ze swej też strony zjednoczyły się żywioły konstytucyjne, umiarkowane, monarchiczne i utworzyły wielkie stronnictwo, zwane „Postępem” (po chińsku: Czyn-Pu-Tang).

Zważywszy, że sam Juanszikaj należy do zwolenników nie rzeczpospolitej, ale monarchii, że siła wojskowa wciąż jest po stronie umiarkowanych, wolno było przypuszczać, że podczas pierwszych wyborów do parlamentu zwycięstwo będzie po stronie stronnictwa „postępowego”. Atoli nie chcieli republikanów drażnić; obawiano się wybuchu ponownej krwawej rewolucji, teraz już wymierzonej przeciw stronnictwu umiarkowanemu; tedy tylko — w dość tajemniczy sposób — uprzętnięto z tego świata podczas wybo-

rów dwu generałów-południowców oraz jednego z głównych przywódców stronnictwa demokratycznego — ale — do parlamentu dopuszczono całe zastępy demokratów. Okazało się w ostatecznym wyniku, że demokraci, to jest republikanie, mają przewagę w izbie wyższej, a w izbie niższej jest ich prawie tyłu, ilu postępowców, czyli konstytucyjnych monarchistów.

Przyjaźń i alians obu obozów trwały tylko do momentu otwarcia parlamentu. Miejsmy przede wszystkim na względzie, że Chiny posiadają konstytucję tymczasową i że konstytucję stałą ma dopiero ułożyć i uchwalić ów, o którym mowa, pierwszy parlament, będący faktycznie konstytuanta.

Otóż to na tym gruncie, w sprawie najbardziej palącej: ustalenia formy rządu, wynikły już rozterki między obu frakcjami parlamentu. Żywioły skrajne południowe chcą np. gabinetu odpowiedzialnego wobec izb prawodawczych; umiarkowani upierają się przy niezależności ministrów od partyjnego składu parlamentu, przy rozszerzeniu praw prezydenta, przy scentralizowaniu państwa. A co najważniejsza republikanie, to jest stronnictwo demokratyczne, przestali już bez zastrzeżeń wierzyć Juanszikajowi; przeciwnie zaś umiarkowani, stronnictwo postępowe, obawiając się ekscesów republikańskich, całą swoją nadzieję pokładają dziś w Juanszikaju; gotowi są nietylko dać mu prezydenturę, ale nawet uczynić z niego sui generis dyktatora. Łatwo jednak pojąć, że dyktatura Juanszikajaja położyłaby kres wszystkim marzeniom i ideałom południowców.

I oto dłaczego walka, rozpoczynająca się na widowni pierwszego chińskiego parlamentu, będzie i musi być zaciętą. Słychać nawet dziś już, że południowcy, tak zw. demokraci, przebąkują o tem, że zwycięska walka z umiarkowanymi nie da się stoczyć — w parlamencie; że trzeba będzie wrócić do sposobów rewolucyjnych, to jest do spiskowania, barykad... I — podobno — organizują już w dzielnicach południowych drużyny wolontaryuszów.

Wyludnienie Francji.

W jednym z ostatnich numerów paryskiego dziennika „Matin” znajduje się znamieny artykuł już dla samego tytułu, który brzmi: „L'Allemagne nous bat par le nombre, mais la Russie bat l'Allemagne”, co znaczy: „Niemcy biją nas liczebnością, ale Rosja bije Niemcy”.

W ten sposób pocieszają się francuzi, gdy chodzi o siłę surową, w tym wypadku o liczbę ludności. Francja, która ma dosyć miliardów, ażeby stworzyć wielką armię, nie ma niestety dosyć ludzi, za to aliantka jej Rosja ma materiału ludzkiego aż zanadto.

Na tem tle Edmund Théry, autor wspomnianego artykułu, snuje zajmujące uwagi, które podajemy tutaj w całości:

Jeżeli — pisze Théry — wedle powszechnego mniemania wstrzymanie się narodzin w pewnym kraju ma bezpośrednią przyczynę we wzroście majątku publicznego, w takim razie można twierdzić, że Francja bardzo pokaźnie wzbogaciła się w czasie ostatnich 20 lat, nigdy bowiem jej siła rozrodcza nie była tak słabą, jak w tym okresie czasu. Oto dowód: Stosunek przeciętny małżeństw, narodzin i zgonów we Francji w ciągu okresów po 20 lat przedstawia się w sposób następujący na 1000 mieszkańców:

Lata	Małżeństw	Nar.	Zgony	Zwyżka narodzin nad zgon.
1811—1830	785	3120	2545	575
1831—1850	800	2820	2405	415
1851—1870	785	2630	2375	255
1871—1890	765	2465	2290	175
1891—1910	765	2135	2045	90

Pomiędzy rokiem 1870 a 1910 skutkiem orderwania Alzacy i Lotaryngii przez Niemców i utraty 1,597,000 mieszkańców, tudzież skutkiem rzeczywistego ogromnego zmniejszenia się liczby narodzin, ludność Francji zwiększyła się zaledwie o 1,088,000 osób.

W tym samym czasie, czy to przez wspomniany zabór, czy też przede wszystkim przez

wzmożenie się liczby narodzin, ludność państw, stanowiących rzeszę niemiecką, podniosła się z 40,818,000 głów w r. 1870 na 64 miliony 903 tysiące w r. 1910, co daje przyrost ogólny w liczbie 24,085,000.

Pomiędzy rokiem 1900 a 1912 ludność Niemiec podniosła się z 56,367,000 głów na 65 milionów 783 tysiące, co daje przybytek 9 milionów 416 tysięcy osób, czyli 16·7 proc. W tym samym czasie ludność Francji podniosła się z 38,962,000 na 39,672,000 głów, a więc przybyło jej zaledwie 710,000 osób, co daje 1·8 prc.

W r. 1900 wypadło 145 Niemców na 100 Francuzów, w r. 1912 naprzeciw 100 Francuzów stanęło już 166 Niemców.

Gdyby warunki z lat 1900 do 1912 pozostały takie same, to po 35 latach, czyli w r. 1948 stosunek liczebny ludności francuskiej do niemieckiej przedstawiałby się w następnych prawdopodobnych cyfrach:

Rok	Francja po 1000 mieszkańców	Niemcy Niemców	Różnica na korzyść Niemców po 1000 mieszk.	Liczbanie-mców na 100 francuzów
1900	38.962	56.367	17.405	145
1912	39.672	65.783	26.111	166
1924	40.394	76.769	36.375	190
1936	41.199	89.589	48.460	218
1948	41.678	104.550	62.672	250

Oto niebezpieczeństwo, grożące naszemu krajowi i rasie francuskiej — woła Théry. — Jak możnaby je odwrócić? Przez osobne ustawy przeciwko bezżenności i małżeństwom bezdzietnym? Czy przez nagrody dla małżeństw, mających więcej niż troje dzieci? Można próbować, ale będą to środki połowiczne bez pokaźnego skutku. Trzebaby zmienić przede wszystkim psychę kobiety francuskiej na wszystkich szczeblach drabiny społecznej, a ta zmiana zależy od wychowania i etyki, a nie od ustawodawstwa.

Cytry powyższe zaprzatają słusznie umysły francuskich mężów stanu, ale co do Niemców, to obawy ich niepodobnaby pojąć, gdybyśmy nie wiedzieli, że są oni zagrożeni nadzwyczajnym wprost rozwojem rasy słowiańskiej.

Jak to wykazaliśmy w latach 1900 do 1912 ludność cesarstwa niemieckiego wzmogła się o 9 milionów 416 tysięcy osób, to jest o 16·7 proc. W tym samym czasie ludność Rosji europejskiej — włączając Polskę, ale wyłączając Finlandyę — podniosła się ze 103 milionów 261 tys. głów na 139,581 to znaczy zwiększyła się o 36,300,000 osób, co daje 35·15 proc.

W roku 1900 miała już Rosja o 46,914,000 mieszkańców więcej niż państwo niemieckie; w roku 1912 różnica na korzyść Rosji wynosiła 73,798,000 głów. Gdyby ktoś do Niemców z Rzeszy niemieckiej chciał doliczyć Niemców z Austrii, to musiałby także uwzględnić Słowian z państwa austro-węgierskiego. Mając na uwadze tylko Niemców z Rzeszy i ludność Rosji, tudzież Królestwa Polskiego, a przypuszczając, że w przyszłości będą panować te same warunki w liczebnym rozwoju ludności obu tych państw, otrzymamy na okres czasu do 1948 r. cyfry ujęte w poniższej tabelce:

Rok	Niemcy po 1,000 mieszkańców.	Rosja po 1,000 mieszkańców.	Różnica na korzyść Rosji po 1,000 mieszk.	Liczba Rosjan (i Polaków) na 100 Niemców.
1900	56,367	103,281	46,914	183
1912	65,783	139,581	73,798	212
1924	76,769	188,644	111,875	246
1936	89,589	254,958	165,363	285
1948	105,550	344,562	240,018	330

Możliwym jest, że pod wpływem wzmaga-jącego się dobrobytu w Rosji liczba narodzin znacznie się tam kiedyś zmniejsza, jak to się dzieje od lat trzech w niektórych częściach Niemiec, jeżeli jednakże w r. 1912 przypadło już 212 mieszkańców Rosji na 100 Niemców, to różnica na korzyść Rosji jest zbyt wielką, ażeby zmniejszenie liczby narodzin mogło na ten stosunek wywrzeć większy wpływ. Niemcy w tej dziedzinie już nie odzyskają straconego terenu.

Rosja już teraz pod względem liczby ludności dominuje nad Niemcami — kończy swoje wywody Théry — jak znowu Niemcy mają nad nami przewagę. A przewaga Rosji będzie coraz groźniejsza dla Niemiec w miarę, jak Rosya,

której ludność europejska podwoi się w ciągu niecałych 30 lat, rozwinie swoje środki ekonomiczne, rozszerzy swoją produkcję przemysłową i rolną, udoskonali komunikację, zwiększy siłę zbrojną i stanie się przez to najgroźniejszą potęgą polityczną i militarną świata.

Wywody Théryego, oparte zresztą na podstawie realnej, bo na cyfrach, świadczą dosadnie w jakiej zależności Francja znajduje się wobec Rosyi. Drząc o swój dobrobyt i materialne wygody, francuzi z równą skrupulatnością badają biuletyny giełdowe, jak biuletyny statystyki ludnościowej państwa rosyjskiego.

„Niemcy biją nas, ale za to rosyjanie biją Niemców liczbą ludności“ — oto najnowsza pociecha dla wyludniającej się Francji. I oto p. Théry czyni obliczenia, sięgające aż do roku 1948, nie bacząc, że do tej pory Rosya może przestać bić Niemców. Każdy naród powinien sam w sobie szukać rękoi bytu niezależnego.

O reformie Rady państwa.

Jak wiadomo grupa postępców wystąpiła w Dumie z wnioskiem prawodawczym w sprawie zreorganizowania Rady państwa. Wniosek ten, jak pisze „Nowoje Wremia“, rozważany był obecnie przez ministra sprawiedliwości Szczegłowitowa i ministra spraw wewnętrznych, Makłakowa, którzy uznali go za niemożliwy do przyjęcia. Zdanie to podzieliła i cała Rada ministrów.

Stanowisko, zajęte w tej sprawie przez rząd, spotkało się pomimo to z poważnymi zarzutami ze strony prawicy w Radzie państwa.

Zdaniem prawicy Rady państwa, ministrowie Szczegłowitow i Makłakow samym faktem rozważania wniosku przyznali, że członkowie izb prawodawczych mają prawo występowania z inicjatywą w sprawie zmian w organizacji Dumy i Rady państwa. Jakkolwiek prawa zasadnicze nie wspominają nic o tem, że organizacje Dumy i Rady państwa mogą być zmienione tylko z inicjatywy Najjaśniejszego Pana, pomimo to, zdaniem prawicowców z Rady państwa, nie wynika z tego bynajmniej, że te instytucje prawodawcze mogą występować z odnośną inicjatywą. Ustawy Rady państwa i Dumy powinny być uważane za prawa zasadnicze. Wobec tego prawica Rady państwa postanowiła w tej sprawie zażądać odpowiednich wyjaśnień od Senatu.

Z Tow. popierania przemysłu ludowego.

Mamy przed sobą rocznik (piąty z kolei) tego T-wa za rok 1912. Na czele wydrukowano

wiadomość, że zarząd główny rolnictwa i urzędów rolnych w Petersburgu zgodził się udzielić T-wu pożyczkę bezprocentową w trzech ratach rocznych, wynoszących rb. 17000, 16500 i 16500, razem 53000 rb. do zwrotu w ciągu lat 10-iu ratami rocznymi. Pożyczka ta ma być użyta do utworzenia kapitału obrotowego.

T-wo prowadzi szkołę instruktorów tkackich w Orszewie, obejmującą działy: 1) praca praktyczna na krosnach, 2) teoria tkactwa, 3) farbierstwo, 4) kilimczarstwo, i 5) stolarstwo tkackie. Wychowawcy tej szkoły uzdolnią się na instruktorów ludu wiejskiego. Każdy dział posiada własnego nauczyciela lub nauczycielkę. Uczniów było w szkole 21, to jest, tylu, ile może pomieścić internat. Oprócz tego było dwóch przychodnich. Uczniów do egzaminu przystąpiło 16, i wszyscy dobrze się popisali; 9-iu z nich przeszło z pierwszego kursu na drugi, a 7-miu otrzymało świadectwa z ukończenia całego kursu szkoły orszewskiej.

Kursy instruktorek tkackich prowadzone są we wsi Grędzice (gub. płocka, poczta Ciechanów). Dotychczas były jednoroczne, obecnie są przekształcone na dwuletnie, podobnie, jak orszewskie. Uczennic zakład pomieścić może 10, i tyle ich było w roku zeszłym.

Szkoły instruktorów zawodowych w Nałęczowie: 1) koszykarska, 2) zabawkarska, 3) stolarska, 4) snycerska, 5) zdobnictwa ogólnego. Szkoły te są niezależne jedna od drugiej. Ale 41 uczniów mieszkało w nowym gmachu T-wa, mogącym pomieścić wygodnie 50 uczniów, a prócz tego było 11 uczniów i uczennic przychodnich. Koszykarnia, w r. z. utworzona, sprzedała swoich wyrobów za 1410 rb., zabawkarnia — za 960 rb., stolarnia — za 425 rb., snycernia (w pierwszym półroczu swego istnienia) — za 350 rubli.

Dwaj byli wychowawcy szkoły założyli warsztaty zabawkarskie: jeden w samym Nałęczowie, drugi w Rejowcu.

T-wo założyło warsztaty przemysłu drzewnego, a właściwie szkołę tego przemysłu w Złotym Potoku, majątku hrabiny Karolowej Potockiej (gub. piotrzkowska).

Szkoła krawiectwa i czapnictwa ludowego w Szymanowie (gub. warszawska), otwarta w połowie roku zeszłego, liczyła 6 uczniów internistów i 9 przychodnich.

Szkoła guzikarstwa ręcznego, prowadzona w biurze T-wa i poza biurem, w zeszłym roku miała obrotu 6138 rb. 91 kop.

Pracownia kroju i szycia rękawiczek w Międzyrzeczu miała 9 uczennic.

W szkole instruktorek koronkarstwa (w Warszawie, ul. Szara № 1) brało lekcye 35 uczennic, a w szkole koronkarstwa (Warszawa, ul. Mokotowska № 55) — 64 uczennice.

Pracownia oddzielnych części kwiatów sztucznych w Radzyminie miała z początkiem roku 90 uczennic. Bieglejsze zarabiały po 45 kop. dziennie.

Prócz tego T-wo zaprowadza różne inne zajęcia, jak: plecionkarstwo z wiórów drzewnych w Przybysławicach (gub. kielecka), garniarstwo, lalkarstwo, wytwórstwo ozdób choinkowych, wyrobów ogniotrwałych materiałów budowlanych z cementu, piasku i wapna, wreszcie uprawę lnu.

Lalkarstwo i ozdoby choinek zyskały wielkie uznanie na wystawie w ratuszu warszawskim w grudniu r. z., a materiały budowlane były przedmiotem pokazu na wystawie w Częstochowie.

T-wo otrzymało bezpłatnie z zarządu głównego rolnictwa w Petersburgu 760 pudów wyborowego pskowskiego nasienia lnu dla rozdania włościanom (w poprzednim roku — 507 pudów tegoż nasienia) i sprzedaje włościanom za połowę ceny targowej, czyli po 2 rb. 40 kop. za pud, przez pośrednictwo kółek rolniczych.

Z Mitawy sprowadza T-wo przędzę lnianą różnych gatunków, a wysyła ją na zapotrzebowanie wytwórcom ludowym i warsztatom.

Nakoniec, T-wo niesie pomoc pracownikom czyli warsztatom prywatnym przemysłu ludowego, udzielając im wskazówek, posyłając instruktorów, legalizując tworzące się stowarzyszenia; a nawet, w razach wyjątkowych, wspierając je pieniężnie.

W ubiegłym roku zalegalizowało 44 warsztaty.

Tak szeroka, prawdziwie obywatelska działalność zjednała T-wu życzliwość, o której przekonywa zestawienie następujące:

Członków założycieli (płaca jednorazowa 250 rb.) miało ono w r. z. 13, członków dożywotnich (płaca jednorazowa 100 rb.) — 53, członków rzeczywistych (płaca roczna po 5 rb.) — 663, członków wspierających (płaca roczna po 1 rb.) — 377.

A prócz tego wpłynęły do kasy T-wa różne ofiary w gotówiznie i w naturze. I tak: od baronowej Taube z Kronenbergów — 10000 rb., od p. Eugenii Kerbedziowej — 5000 rb., od hr. Adeli Ożarowskiej — 5000 rb., od p. Stanisława Kostrowickiego — 1900 rb., od Banku towarzystw współdzielczych — 500 rb., od braci Brunów — 500 rb., i t. d., aż do ofiary 15-kołowej.

Rozszerzyliśmy się nad działalnością T-wa, gdyż dotychczas Łódź za mało wie o niem. A przecież choćby w interesie handlowym należałoby z tem T-wem wejść w stosunki.

Sklep i składy T-wa mieszczą się przy ulicy Brackiej № 18 w Warszawie.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Ludy bałkańskie. — Wyzwolenie. — Zmiany w Europie. — Przerazenie Niemców. — Zbrojenia. — Inne konsekwencje tego wyzwolenia.

Piękne dzieło stworzyły ludy bałkańskie, bo wyzwoliły ziemie swoje z pod jarzma tureckiego, które ciążyło nad nimi od pięciu wieków.

Aby to stworzyć, powstał związek państw bałkańskich, który przed rozpoczęciem wojny zawarł między sobą traktat, oznaczający z góry miejscowości, mające po wojnie udatnej być wcielone do danego państwa.

Na zasadzie tego traktatu, północną część Albanii zabierała wraz ze Skutari — Czarnogóra, środkową z portami na morzu Adryatyckim — Serbia, południowa Albania miała pozostawać pod wpływem Grecji.

Tymczasem Austria wmieszała się w ten podział i wyrwała ze zdobyczy ogromny szmat ziemi — z którego chce utworzyć księstwo albańskie.

Ta okoliczność wpłynęła na to, że Serbia została bardzo poszkodowana. Dostaje ona bowiem niewielkie terytoria na południu i południowym zachodzie, które w porównaniu z bułgarskimi zdobyczami wytwarzają taki stosunek, jak garniec do ćwierci.

Wobec tego Serbia żąda, aby część zdobyczy, objętych traktatem zawartym z Bułgarią przed wojną, powiększyła jej granice.

Bułgaria tymczasem, opierając się na traktacie, oraz podtrzymując swoje twierdzenie, że w żądanych przez Serbię terytoriach więcej mieszka Bułgarów niż Serbów — nie chce pozbyć się tych terytoriów. I stąd zatarg, który z dniem każdym zaoigniał się coraz bardziej i nieomal w ubiegłym tygodniu doprowadził do walki bratniej.

Jedna iskra, a płomień gotów.

I piękne dzieło bratniego pojednania się ludów bałkańskich mogłoby pójść w perzynę... zginąć w jednej chwili, jak olbrzymia skała, pod którą podłożono duże zapasy dynamitu.

Można nawet przypuszczać, że wybuch ten przysposabiła obca ręka, któraby jaknajbardziej pragnęła w mętnej wodzie połowu...

Ludy bałkańskie powinny użyć wszelkich wysiłków, aby ustrzedz się od tak nierozważnego kroku.

Zadaniem ich bowiem jest to, aby obopólnymi ustępstwami dojść do porozumienia i jaknajspieszniej przejść do pracy kulturalnej w tych zaniedbanych prowincjach, gdzie od 500 z górą lat nie myślano o kulturze. Owszem, starano się ją, jako w krajach podbitych, przygłuszyć, zniszczyć, sądząc, że tym sposobem zabije się ducha narodowego, że tym sposobem odroczy się odrodzenie.

Tymczasem duch narodowy, jak roślina na wiosnę, odrodził się, zmeźniał i dopiął tego, czego więcy zrobić nie umieli!

Przeraziło to wrogów Słowiańszczyzny, a najbardziej sąsiadkę Austrię i jej sprzymierzeńca Niemcy.

Bądź co bądź na południu wytwarza się militarna potęga państwowa — słowiański związek ludów bałkańskich!

Kraje, jakkolwiek, zwłaszcza w południowych częściach, zasłane górami, należą do bardzo bogatych. Wysunięte na kilkaset kilometrów na południe od dawnych granic Polski, szczytą się przesiłcznym i ciepłym klimatem, gdzie wino dojrzewa, pola różane kwitną, kukurydza rodzi się obficie i bogaty plon daje.

Przy kulturalnej pracy bogactwo to jeszcze się wzmoże, a dosyć powiedzieć, że dziś państwa te ukończyły blisko pół roku trwającą wojnę, nie żądając na nią nadzwyczajnych kredytów.

Koszty wojenne po największej części pokryły one same ze swoich oszczędności, a uprawą pól w jesieni i wiosną zajęły się kobiety i dzieci do lat 15, które nie były jeszcze powołane do sztyków bojowych.

Jednym słowem gospodarka niewielkich krajów zbudziła podziw wśród Europy!

Jeżeli więc ludy te zabiorą się po zawarciu pokoju do pracy kulturalnej, jeżeli dadzą krajowi dobrą komunikację, jeżeli stworzą rozumne traktaty handlowe, to w niedalekiej przyszłości staną się bardzo poważną potęgą, która przyczyni się do ograniczenia „z łaski bożej“ poczynanych bezprawni Niemiec, rozumiejących już dzisiaj, że siły ich państwa znacznie się uzależniły a moc osłabła.

Więc wypadające z równowagi Niemcy pragną ratować się na gwałt, a ratunek ten widzą w zwiększeniu armii.

Tornado (Trąba powietrzna).

O strasznej katastrofie żywiołowej, która nawiedziła miejscowość Omaha, w stanie Nebraska, w Ameryce Północnej, podajemy wyjątki z opisu nadesłanego przez jednego z emigrantów polskich, świadka okropnych chwil.

Było to wieczorem — pisze korespondent. — Siedzieliśmy przy obiedzie. W dali grzmiało, jakby burza się zbliżała. Nie zwracaliśmy na to zbytnej uwagi. Naraz grzmoty się spotęgowały, rozległo się jakby piekielne wycie i przeraźliwy gwizd przeszył powietrze, budząc w nas nagły dreszcz przerażenia.

Skoczyłem do okna i pociągnąwszy rolos do góry, o mało z przerażenia nie osłupiałem. Prosto przeciw nam pędziła wielka chmura szerokości 3 ulic, w postaci lejka. Czarna była, jak smoła i przewracała się w niej jak w dymie podczas wielkiego pożaru, ku brzegom była szarawa i tam widać było przewracające się w niej kawały domów, dachy, drzewa, słupy, a wszystko coraz wyżej pędzące. Tu i tam zupełnie spadały z brzegów te rzeczy ku ziemi. Widząc to, krew mi w żyłach zastygła. Krzyknąłem tylko: Na miłość Boską, ratujmy się! — i porwawszy córkę, która poza mną jak sparaliżowana stała trzęsąc się jak listek, ciągnąłem ją ku drzwiom aby się jak najprędzej na ulicę wydostać, uciekać ku 29 ulicy, bo trąba szła podług mego obliczenia pomiędzy 25 i 28 ulicą.

Sądziłem, że jeżeli zdążymy kilka domów ubiedz, to życie ocalimy. Dziś mi się z tej myśli śmiać chce bo nikt i nic takiego „tornado” wyprzedzić nie zdoła, tak szybko on przelatuje.

W tym czasie szum i wycie przemieniło się w taki okropny ryk i huk, że wobec tego wszystko głuchło.

Na nasze szczęście w tej chwili skrzyła trąba na północ-wschód od nas i tak uszła nasza okolica największego nieszczęścia, jakie nas spotkaćby mogło. Zaledwie trąba minęła, nastąpiło prawdziwe oberwanie się chmur, połączone z wielkim, jak jaja, gradem i biciem piorunów, a na zachodniej stronie tak się strasznie ciemno zrobiło, że sądziliśmy, iż drugi „tornado” nadchodzi. Wszystko, co wybiegło ze sklepów na ulicę, pędziło znów przerażone z powrotem, a nas sąsiad poprosił, abyśmy do jego sklepu weszli. Ledwieśmy się schronili, ujrzyliśmy na całym południu krwawą lunę. To pożary, które powstały w porozywanych i podruzgotanych domach, od powywracanych pieców lub centralnych ogrzewań. Było tych ogni przeszło 25 a wody do gaszenia nie było, bo rury zostały także w całej okolicy pozrywane. Szczęściem więc wielkim, że ulewa nastąpiła.

I tak została zniszczona mniej więcej czwarta część miasta. Druty elektryczne i kandelabry gazowe zostały pozrywane i powywracane, miasto całe załęgało ciemności, co uniemożliwiało

ratunek tych, co pod gruzami domów, bądź to zdrowi, bądź ranni o pomoc wołali.

Gdyśmy dobili z trudem do ul. Laka, wyciągano właśnie trupów z małego teatru. Zginęło tam 11 ludzi, a 34 było rannych. Nieco dalej przy 24 ulicy paliły się resztki klubu murzyńskiego, w którym zginęło 18 ludzi. Na drugi dzień t. j. w poniedziałek ze zgliszcz wydobywano popalonych lub pomiażdżonych nie do opisanania. Naprzeciwko tego klubu była piekarnia, którą dwa miesiące temu kupił rosyjski żyd Kryński. Ten biedak, jego żona, pięcioro dzieci i czeladnik zostali zabici.

Boże! co za przerażający widok! Wszędzie ambulanse ratunkowe, zabierające rannych albo trupy, wszędzie płacz, jęk i rozpacz. Tysiące ludzi, kilka godzin przedtem w dobrym położeniu majątkowym, teraz bez dachu, zupełnie zrujnowani, 5 procent nie było zabezpieczonych od tornada.

W domu obok tego, w którym dawniej mieszkaliśmy, został zabity listonosz, jego żona i troje dzieci, dwa domy dalej wdowa po doktorze jej siostra i jeszcze jakaś panna na wizycie. Nieco dalej stały na ulicy dwa automobile, czyli raczej resztki zbite jeden w drugi tak, że nie można było ich rozerwać.

Udaliśmy się ku środkowi miasta w najbogatsze części, które tak samo okropnie spustoszone zostały jak biedniejsze lub zupełnie biedne. Siedmnaście kościołów, połowa murowanych reszta z drzewa, zupełnie zmiażdżonych, lecz dziwnym zbiegiem okoliczności ani jeden katolicki.

Naturalnie, miasto zajęło się zaraz ratunkiem. To jest pięknie tu w Ameryce, że ludzie ducha nie tracą, tylko z całą energią biorą się do dzieła i nawet największe nieszczęście zdruzgotać ich nie może.

KORRESPONDENCYE.

¶ Ciechocinek, 4 czerwca 1913 r.

W roku, w którym tak szeroko i rozlewnie rozbrzmiało po kraju hasło „swój do swoich”, śmiało można było wnioskować, że skoro nadejdzie odpowiednia pora, uzdrowiska nasze zaroją się od kuracuszów, dotychczas wywożących z kraju setki tysięcy rubli zagranicę.

Pieniądz polski, nieraz ciężkim trudem zdobyty, jak dotychczas zalewał tak i obecnie zalewa bady niemieckie, bez względu na coraz bardziej wrogi stosunek Niemców do Polaków, bez względu na szynki i szyderstwa, jakich nasi sąsiedzi nie szczędzą narodowi polskiemu wogóle, a braciom naszym w zaborze pruskim w szczególności.

Tak przynajmniej sądziłby można z fizjonomii pierwszego sezonu najlepszego z naszych zdrojowisk — Ciechocinka, urządzonego obecnie

tak, iż śmiało rywalizować może z pierwszorzędnymi badami niemieckimi — a należy przytem do najmocniejszych zdrojów solankowych w Europie.

Na ogół biorąc zjechało się już do Ciechocinka osób nieco więcej, niż w roku zeszłym, a reprezentują one przeważnie sfery mniej zamożne; żydów znamieny brak.

To też mieszkań wolnych jest sporo i cena ich umiarkowana. Ładny pokój, dostatnie umeblowany, można dostać za 15—20 rb. za sezon, a są i tańsze w miejscowościach bardziej oddalonych lub na krańcach osady. Takie dworki jak Warszawianka, Samotna, Zacisze są już prawie zaludnione; zwłaszcza „Bagatela” cieszy się wyjątkowem powodzeniem, dzięki swemu położeniu tuż przy parku, troskliwej opiece, jaką właściciele jej stale i bez wyjątku otaczają swych gości, oraz wybornej, ściśle do przepisów lekarzy zastosowanej kuchni.

Ale i w tych dworkach są jeszcze wolne pokoje, czego w latach poprzednich w początkach czerwca nie było. Prawda, Ciechocinek rozbudował się znacznie — i dziś pomieścić już może do 12,000 rodzin w jednym sezonie; z drugiej jednak strony jeżeli weźmiemy pod uwagę sporą ilość osób, przejeżdżających codziennie na kurację przez Aleksandrów do wód zagranicznych — mimowoli dochodzimy do wniosku, że hasło „swój do swoich” w tym właśnie kierunku nie nabrało należytej tegości. Wina w tem lekarzy polskich, którzy o ile jeno możność na to pozwala, powinni bady zagraniczne pozostawić w spokoju i zalecać chorym uzdrowiska swojskie.

Nakazuje im to patriotyzm obywatelski.

Zarząd zdrojowy Ciechocinka pod energicznym kierunkiem p. Maryana Raczyńskiego stale dba o rozwój naszego zdrojowiska i corocznie zaprowadza sporo ulepszeń.

W roku bieżącym wyszosowano drogi i ulice bardziej oddalone, zwłaszcza zaś szczególną otoczono pieczą aleję Dębowa, której poziom znacznie podniesiono — a obecnie prowadzone są prace przy budowie chodników.

Wzdłuż tej alei istnieje kilka ładnych dworków, tudzież stanął znany gmach łazienek nr. 2, przeznaczony dla biednych kuracuszów, zbudowany kosztem 200 tysięcy rubli, w stylu starożytnym. W wygodnych, dobrze oświetlonych i przewietrzanych salach, mieszczą się wanny solankowe i błotne, po 8 w jednej łazience, z 2 pokojami obok, zaopatrzonymi w leżaki, a przeznaczonymi do rozbierania się i ubierania oraz wypoczynku, z którego każdy kąpiący się korzystać może przez 1 godzinę.

Kąpiel solankowa kosztuje w tych łazienkach 40 kop., a błotna rb. 1 kop. 20. W tymże gmachu mieści się specjalnie urządzone z zastosowaniem najnowszych przyrządów oddział kąpeli elektrycznych, pozostający pod kierunkiem d-ra Ciągłińskiego, oraz łaźnia parowa ludowa otwarta przez rok cały.

Znakomite!

Niech je uchwalają, niech podnoszą wydatki, niech eksploatują swój naród, a prędzej przebudzą opozycję, prędzej wywołają to, co tę potęgę Plutona wtrąci w jego ciemne podziemia.

Czas bowiem, aby ludzie wielcy, geniusze i wysłannicy boży, obdarzeni olbrzymim talentem, poczęli nawoływać do rozbrojenia. Czas, aby narody zmądrzały i zawołały: Dosyć! dosyć marnowania naszych oszczędności!

Co za straszne bowiem skutki wydaje taka samowola!

Oto republikańska Francja musi robić to samo — pomimo, że cały naród protestuje tam przeciwko trzechletniej służbie, odrzuca zbrojenie i nie chce przelewu krwi ludzkiej.

Ale nawoływania, nawoływaniem, a piecza o całość swego państwa, wobec rosnącej u nieprzyjaciela siły zbrojnej, to rzeczy odrębne, potrzebujące przynajmniej na razie protestu zbrojnego, bo „gwałt gwałtem się odciska”.

Kogóż zlekcy się Niemcy?

Czy Francji?

Gdyby tak, to od kilkunastu lat powinny były rozpocząć zbrojenia. Tymczasem zrobiły to dziś.

A więc związek słowiański, wzrosłszy do potęgi, przechylił szalę na korzyść słowiańszczyzny, na korzyść ludzi nie germańskiego pochodzenia.

Najgorzej na tem ucierpiała Austria, boć Niemcy, którzy dominują w Austrii, żyją ze słowian. Jeżeli okroimy z Austrii ziemie słowiańskie, to granica Austrii rozpocznie się na 60 kilometrów przed Wiedniem, jeżeli zaś wykluczmy z państwa węgierskiego słowian, to liczba Madziarów zmaleje do połowy.

To też w takiej sytuacji rozognić spór o kilkadziesiąt, lub nawet kilkaset kilometrów ziemi, równałoby się zdradzie świętej sprawy i dowiodłoby małego politycznego rozwinięcia tych, tak pięknie poczynających narodów słowiańskich.

Robiłoby to takie wrażenie, jak gdyby myśliwy, ubiwszy lwa, taką samą kulą chciał ustrzelić pchłę...

To też musimy wierzyć, że w narodach tych znajdują się ludzie polityczni, którzy nie dopuszczą do podobnych scysy...

Nie stanie się tam tak, jak się stało w Galicyi, gdzie rząd austriacki, podbechtawszy swoich pachółków, począł tworzyć kadry polskie i tolerował je tak długo, póki zdawało mu się, że mu będą potrzebne. Nie pomagały uwagi głębiej patrzących ludzi, którzy zapewniali, że jest to tylko manewr austriacki, że jest to jeden jeszcze wybieg, do których się zawsze w ciężkich chwilach uciekała polityka austriacka:

Tyle razy my Polacy doświadczaliśmy tej

uprzejmości i miłości austriackiej, że przecież powinniśmy już umieć ją oceniać.

Ale nas zawsze wezmą na piękne słówka, kiedy dla nas nie słów potrzeba tylko czynu.

Powoływanie się na to, że w Austrii nam jest lepiej niż gdzieindziej, nie zmienia w zasadzie sprawy.

Prawda, jest lepiej, ale czy to „lepiej” nam się nie należy? Czy my musimy jak w starożytnym Rzymie, sprawować rolę niewolników...

Ale i tam, w tych czasach pogańskich niewolnikami byli ludzie podbici... A my nie byliśmy przez Austrię podbici... myśmy dostali się jej inną drogą, a łaski Austrii spłynęły na nas dopiero wtedy, kiedy już nie mogła dłużej utrzymać dawnego kursu.

Depesze ze Lwowa doniosły, że rząd nakazał rozbrojenie drużyn sokolskich... nakazał, bo dziś pomoc ich — jest mu już zbyt cenna, a sami mogliby się stać dla niej jeżeli nie groźni, to przynajmniej niebezpieczni.

Taka łaska pańska na pstrym koniu jeździ. Powinniśmy z tego wynieść jeszcze jedną ważną naukę, że musimy liczyć tylko na samych siebie!

X X

Wspaniały ten gmach, którego Ciechocin-kowi pozazdrościć mogą nawet pierwszorzędnego zrodzawki niemieckie, oddany został do użytku z początkiem bieżącego sezonu, t. j. dnia 21-go maja r. b.

Z instytucji dobroczynnych szczególnej opiece łodzian polecić wypada „Gniazdo ciechocińskie dla ratowania dzieci skrofulicznych“. Łódź, w której murach żyją tysiące tych biednych istotek maleńkich, już od urodzenia skazanych na cierpienia; Łódź, której opłakane warunki zdrowotne przyczyniają się tak skutecznie do rozwoju chorób na tle skroful wśród sfer robotniczych, stanowiących podłoże jej ludności, a zarazem najpotężniejszy czynnik jej bogactw, ma obowiązek przyczynienia się do budowy domu ciechocińskiego gniazda dla ratowania dzieci skrofulicznych. Budowa tego domu stanowi palącą potrzebę i warunek przyszłego rozwoju tyleżytecznej instytucji.

Obecnie Zarząd Gniazda posiada na ten cel własny plac, a gotowizną zaledwie 2,000 rubli. W celu zwiększenia funduszu budowlanego Zarząd postanowił, by łódeczka w Gnieździe były imienne. Kto złoży na budowę domu 500 rb., ma prawo nazwać wybranym imieniem jedno łódeczko, a nazwa ta będzie nad nim umieszczona na tablicy. Jest to jeden ze szlachetniejszych sposobów uczczenia pamięci drogich sercu osób.

Dziś już do Gniazda ciechocińskiego dla ratowania skrofulicznych dzieci ze wszystkich stron kraju napływają bezdomne ubogie dzieci pokrzywdzone i podnoszą głos o ratunek. Łódź też ma pośród nich swoich reprezentantów.

Teatr ciechociński objął w roku bieżącym artysta dramatyczny, Henryk Klimontowicz i zorganizował wcale dobrą trupę.

Sezon rozpoczęto w dniu 1 czerwca komedyo-satyrą Winawera p. t. „Losem Europy“, odegraną bardzo sprawnie i w wybornym zespole.

Stanisław Lapiński.

Tanie domy.

Wiele się pisało przez parę lat ostatnich o budowaniu domów już to dla pracowników kolei żelaznej Fabryczno-Łódzkiej, już to dla wszystkich wogóle średnio zamożnych lokatorów, którzy woleliby mieszkać pod własnym dachem, niżeli płacić czynsze zależne od usposobienia kamieniczników, a w dodatku tracić czas i pieniądze, gdy są zmuszeni do szukania innych mieszkań i do przeprowadzki.

Pod wpływem kryzysu przemysłowego i różnych innych okoliczności zapanowała pod tym względem śpiączka, z której czas się przebudzić, zwłaszcza, że zapowiedziane przetworzenie Łodzi w miasto gubernialne wpłynie bez wątpienia na podrożenie mieszkań.

Jak tanim kosztem i szybko zbudować można dom, stosując system Edisona, niech dowiedzie przykład następujący.

D. 3 maja 1911 r. w małej osadzie Santpoort pod Harlem w Holandji wykonano według tego systemu w ciągu 8 godzin domek betonowy piętrowy, składający się z 5 pokoiów. D. 10 maja formy zdjęto; mury domku były już najzupełniej gotowe. Formy składały się z użebrowanych płyt z żelaza łanego, skręcanych na śruby i tworzących skrzynie, sięgające do wysokości piętra. W tych skrzyniach odlano ściany zewnętrzne i wewnętrzne.

Wewnątrz domu znalazły miejsce schody ze stopniami betonowymi.

Wreszcie wykonano podłogi i sufity.

Dom był wykończony najzupełniej po upływie miesiąca i kosztował około 3760 franków czyli 1410 rubli.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Wisława. Jutro Wyszostawa. W poniedziałek: Sławoja.

ZEBRANIA. Dziś mies. pos. członków zawod. Stow. wstażkarzy (Zielona 72) o g. 8 w. — Og. zebr. Tow. muz.-dram. „Harmonia“ (Główna 62) o g. 8 w. — Mies. pos. Stow. majstrów fabr. (Nowy Rynek 6) o g. 8 wiecz.

— W poniedziałek og. przedwyborcze zebr. Tow. „Lutnia“ (Piotrkowska 108) o g. 8 w.

KONCERT. Dziś wielki koncert orkiestry war-

szawskiej straży ogniowej p. dyr. A. Sielskiego w parku Staszica.

KOŁO PRAC. DR. ZEL. FABR.-ŁÓDZKIEJ. Jutro majówka w GałkóWKu.

ZE STRAŻY. Jutro o godz. pół do 7 rano, ćwiczenia IV oddziału łódzkiej straży ogn. ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

— W poniedziałek, dnia 9 b. m. o godz. 7 wieczorem, ćwiczenia II i III oddziału łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domach rekwizytowych tychże oddziałów.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 10 rano do 10 wiecz. Tamże Wystawa sztuków.

KRONIKA.

—?

(a) Piętnastolecie tramwajów łódzkich. W dniu 23-go grudnia r. b. przypada piętnasta rocznica otwarcia i eksploatacji tramwajów elektrycznych miejskich.

Jak słyszeliśmy zarząd Towarzystwa postanowił upamiętnić tę chwilę, wyznaczając pewien fundusz na budowę szkoły dla dzieci oficjalistów i służby konduktorskiej.

Dotychczas, jak wiadomo, zarząd tramwajów utrzymuje własnym kosztem szkołę elementarną w wynajętym lokalu.

(a) Z magistratu. Pod przewodnictwem prezydenta miasta i przy współudziale radnych, budowniczych miejskich i policmajstra, odbyło się wczoraj wieczorem posiedzenie magistratu, na którym w pierwszym rzędzie zastanawiano się nad sprawą unormowania stosunku Towarzystwa tramwajów elektrycznych do miasta w związku z projektowaniem przedłużeniem koncesji na lat 15 i rozszerzeniem sieci tramwajowej.

Uproszono wybraną ad hoc komisję, aby prace swoje w tym przedmiocie przedstawiła na posiedzeniu magistratu we wtorek przyszłego tygodnia t. j. 10 b. m.

Następnie rozważano podanie komitetu plantacyjnego, w sprawie wyznaczenia z kasy miejskiej stałego subsydyum w sumie 60,000 rb. rocznie na szereg robót miejskich, związanych z działalnością komitetu.

Magistrat postanowił w roku bieżącym wydać komitetowi 10,000 rb., co się zaś tyczy stałego subsydyum, to będzie ono określone i wprowadzone przy sporządzaniu budżetu na rok 1914-ty.

W końcu postanowiono kontrakt dzierżawy domu przy ul. Karola № 28, w którym mieszczą się biura VI cyrkułu policyjnego, przedłużyć jeszcze na 2 lata.

(a) Z Tow. dobroczynności. Pod przewodnictwem pastora R. Gundlachy odbyło się wczoraj wieczorem, w gmachu starców i kalek, posiedzenie zarządu chrześcijańskiego Tow. dobroczynności.

Postanowiono podnieść opłatę za pensjonarzy Towarzystwa dobroczynności w Kochanówce z 12 do 20-ty rubli miesięcznie, a przyjmowanie umysłowo-chorych na koszt Towarzystwa możliwie ograniczyć z powodu braku na ten cel dostatecznych środków. Obecnie Towarzystwo utrzymuje w Kochanówce 63 chorych. Wydatek na utrzymanie chorych, wysyłanych przez Towarzystwo do zakładu w Kochanówce, który wynosił dotychczas przeszło 8000 rb. rocznie, obecnie wzrosło do rb. 14,000 rocznie.

Zaakceptowano nominację dr. Dunin-Wąsowicza na naczelnego lekarza szpitala imienia Anny Maryi.

Po zmarłej w przytułku starców i kalek ś. p. Nisłowej, pozostała suma rb. 500 wypłacono p. Szymańskiemu, opiekunowi cyrkułowemu dla pozostałych sierot i na koszty pogrzebu.

Obecni na wczorajszym posiedzeniu porozumiali się co do terminu rozpoczęcia zbierania fantów i niespodzianek na zapowiedzianą w dn. 10 sierpnia tombolę w Helenowie. Akcja w tej sprawie, podjęta będzie w przyszłym tygodniu.

(x) Z Pogotowia Ratunkowego. Ogólne roczne zebranie członków Pogotowia ratunkowego odbędzie się dnia 19 b. m., o godz. 9 wiecz. w lokalu własnym T-wa z następującym porządkiem dziennym: wybór przewodniczącego, rozpatrzenie protokołu komisji rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za rok 1912 i budżetu na rok bieżący, wnioski zarządu

i członków, wreszcie wybory trzech członków zarządu i trzech członków komisji rewizyjnej.

W razie nieprzybycia dostatecznej liczby członków zebranie następne odbędzie się 3 lipca i jako zwołane w drugim terminie będzie prawomocne bez względu na liczbę przybyłych.

(a) Z Przytułku starców i kalek. Obecnie w Przytułku dla starców i kalek znajduje się 302 pensjonarzy, w tem 100 mężczyzn i 202 kobiety. Według wyznań: katolików 57, ewangelików 42 i jeden prawosławny; katoliczek 116 i ewangeliczek 86.

(k) Z VI kasy poz.-oszczęd. Na ostatnim posiedzeniu rady i zarządu VI kasy pożyczkowo-oszczędnościowej postanowiono przedstawić na najbliższym ogólnym zebraniu wniosek o wybudowanie własnego gmachu.

(x) Z „Lutnia“. Wobec zbliżającego się terminu ogólnego zebrania rocznego wyznaczonego na dzień 16 b. m. Zarząd „Lutnia“ wzywa p.p. członków do jaknajliczniejszego zebrania się w lokalu „Lutnia“ w poniedziałek dnia 9 b. m. o godz. 9-ej wiecz., a to w celu omówienia kwestyj, związanych z ogólnym zebraniem oraz przyszłych wyborów.

(a) Z Tow. „Harmonia“. Proszeni jesteśmy o przypomnienie, że dziś, o godz. 8-ej wiecz., w lokalu przy ul. Głównej nr. 62, odbędzie się ogólne zebranie członków T-wa muzyczno-dramatycznego „Harmonia“.

(h) Ze Stow. czeladzi tokarskich. Pod przewodnictwem p. A. Schmidta odbyło się onegdaj w lokalu własnym przy ul. Andrzeja nr. 44, zebranie członków zgromadzenia czeladników tokarskich, na którym sprawdzono stan kasy za miesiąc ubiegły. Dochód wyniósł 22 rb. 50 k., rozchód 64 rb. 05 kop. W zebraniu uczestniczyło 30 członków.

(x) Ze Stow. czeladzi ciesielskich. Ogólne zebranie członków Stow. czeladzi ciesielskich odbędzie się 15 b. m. przy ul. Ogrodowej nr. 18 o godz. 2 po poł.

(a) Osobiste. Rejenci łódzcy: Żyźniewski, Mogilnicki i Łada wyjechali na letnie wywczasy, pierwsi dwaj na 3, a ostatni na 2 i pół miesiąca. Sędzia pokoju 5 rewiru m. Łodzi, p. Rudlewski, wyjechał na 2 miesiące.

(a) Piechurka w Łodzi. Wczoraj przybyła do Łodzi Miss Harry Humphries, która odbyła podróż pieszo dookoła świata, ubiegając się o nagrodę gazety „Polo Monthly“ w sumie 10,000 dolarów.

Na dworcu kolejowym angielską powitał policmajster łódzki.

O godz. 6-ej wiecz. p. Harry Humphries wygłosiła w sali teatru „Scala“ odczyt o swej podróży.

Śmiała podróżniczka zatrzymała się w hotelu „Victoria“ i pozostanie w Łodzi do poniedziałku.

(a) Transportowanie więźniów. Wczoraj z aresztu transportowego przy ul. Targowej wysłano do Piotrkowa 40 osób, skazanych za różne przewinienia; dziś zaś wywieziono do Sieradza i Kalisza 35 więźniów dla odcierpienia kary. Z Piotrkowa dostawiono do Łodzi 18 aresztantów.

(x) Wieczory śmiechu. Teatr „Casino“, pragnąc rozweselić swoich stałych bywalców, sprwadził na dzisiejszą zmianę programu obrazu przeważnie treści humorystycznej tak wesołe, że w całości złożą się na prawdziwe wieczory śmiechu.

Program prócz bardzo ciekawego tygodnika, przedstawiającego wypadki ostatnich dni i prześlicznego obrazu z natury „Miasto Szanhaj“, obejmuje jedną dużą 2-aktową komedię p. t. „Legat niemych“, i drugą mniejszą, w której cała akcja rozgrywa się w wannie p. t. „Aolar w kąpielu“.

Nad program daje dyrekcja jednoaktowy dramat p. t. „Kobieta-demon“ czyli „Szczęście domowe“.

(x) Z teatru „Luna“. Na dzisiejszą zmianę bardzo zajmującego programu dyrekcja „Luny“ prócz licznych innych obrazów zapowiada wstrząsający dramat w 3-ch częściach p. t. „W uścisku węża“.

(h) Dramat na rusztowaniu. Wczoraj po południu, przy odbudowywaniu spalonej fabryki Gustawa Lorenca, przy ulicy Spacerowej № 10,

powstała na rusztowaniu 2-go piętra między pracującymi tam trzema robotnikami gwałtowna sprzeczka, w czasie której robotnik Jan Marczak chwycił za topór i zadał nim cios murarzowi St. Królikowskiemu, zamieszkałemu przy ulicy Smugowej № 14. Królikowski spadając, pociągnął za sobą St. Turczaka, także murarza, zam. przy ul. Cmentarnej № 10.

Nieszczęśliwi, spadając, chwytały się po drodze wystających belek i desek, nic im to jednak nie pomogło, gdyż spadłszy na ziemię, Królikowski doznał pęknięcia czaszki i wstrząśnienia mózgu, Turczak zaś nadwyrężenia krzyża pacierzowego i poranienia pleców.

Do leżących wezwano Pogotowie ratunkowe, które po udzieleniu im doraźnej pomocy, przewiozło ich do szpitala Czerwonego Krzyża. Stan Królikowskiego jest prawie beznadziejny, Turczaka bardzo poważny.

Marczak, spostrzegłszy skutki swojej gwałtowności, zbiegł z rusztowania i począł uciekać. Przytrzymał go u zbiegu ulic Benedykta i Spacerowej strażnik policyny i z trudem wobec groźnej postawy innych robotników, którzy M. gonili, odprowadził go do cyrkułu.

Jak się w ostatniej chwili dowiadujemy, St. Królikowski zmarł dzisiaj w nocy.

(a) **Ogledziny komisji.** Miejska komisja techniczno-budowlana dokonała wczoraj oględzin domu p. Asza, zbudowanego przy ul. Juliusza nr. 42. Ponieważ właściciel poczynił różne przeróbki i przybudówki bez planu, komisja zażądała od niego przedstawienia zatwierdzonego przez rząd gubernialny piotrkowski planu na dokonanie roboty, za samowolę zaś postanowiła sprawę oddać do sądu.

(a) **Przywłaszczenie.** Zarządzający składem maszyn do szycia „Kompanii Singera”, przy ul. Piotrkowskiej nr. 86, p. Jan Balwiński, zawiadomił policję, że inkasent firmy Kazimierz Marczewski, przywłaszczył sobie większą zainkasowaną sumę i więcej do pracy nie powrócił.

(p) **Przywładowy.** Na ul. Konstancyńskiej nr. 5, Kacper Adamski, 46-letni robotnik, pracując wczoraj przy kopaniu fundamentów, przywalono został ziemią. Po przywróceniu mu przytomności przez lekarza Pogotowia; w stanie ciężkim odwieziono go do szpitala Poznańskich.

(a) **Ze zgierskiego Tow. rozwoju fiz. „Bieg”.** Wczoraj w lokalu własnym przy ulicy Strykowskiej w Zgierzu, odbyło się nadzwyczajne ogólne zebranie członków zgierskiego Towarzystwa rozwoju fizycznego „Bieg”, na którym omawiano sprawę urządzenia dla członków i szerokiego mas ludowych wielkiej zabawy sportowej. Program zabawy ma obejmować, oprócz ćwiczeń gimnastycznych, moc atrakcyjną, jak: kuplety, kose szczęcia, balet napowietrzny i t. d.

Zabawa ta ma się odbyć w połowie b. m. Ceny na bilety oznaczono bardzo niskie.

W dalszym ciągu obrad postanowiono, już po raz drugi w tym roku, zwrócić się z prośbą do tych członków, którzy zalegają w opłacie składek, aby niezwłocznie uiszcili zaległości. Jeżeli i tym razem prośba nie poskutkuje, zarząd zmuszonym będzie członków tych wykreślić z Towarzystwa.

W końcu postanowiono dnia 5 lipca r. b. urządzić popis gimnastyczny pod kierunkiem instruktorów z Warszawy.

(a) **Z I zgierskiej kasy pogrzebowej.** Jutro o godz. 3 po południu, w lokalu niemieckiego Tow. gimnastycznego, przy ulicy Strykowskiej w Zgierzu, odbędzie się dalszy ciąg obrad członków I zgierskiej kasy pogrzebowej w sprawie zmiany ustawy.

(k) **Godne naśladowania.** Stow. robotników chrześcijańskich w Pabianicach postanowiło wybudować na własnym placu dom mieszkalny, a to w celu wynajmowania członkom dobrych, wygodnych i tanich mieszkań.

(a) **Z gmin.** Władze powiatu łódzkiego, rozestającym onegdaj okólnikiem, poleciły wszystkim urzędom gminnym zwołać ogólne zebrania gminne dla rozpatrzenia spraw bieżących i przeprowadzenia wyborów urzędników gminnych.

Zebrania te odbywać się będą w porządku następującym: W gminach: Lućmierz, Łagiewniki, Babice, Rszew, Brójce i Brus—28 b. m., Puczniew i Bełdów—30 b. m., Nakielnica—2 lipca, Czarnocin i Zeromin—3 lipca, Gospodarz i Górki—5 lipca, Radogoszcz i Chojny—7 lipca, Bruźca i Rąbień—9 lipca, Nowosolna i Wiskitno—10 lipca.

Wybory sędziów gminnych odbywać się będą w gminach: Czarnocin, Bełdów, Bruźca, Rąbień, Górki i Zeromin; wójtów — w gminach: Łagiewniki, Nakielnica, Puczniew, Gospodarz, Radogoszcz i Wiskitno; ławników sądów gminnych—w gminach: Puczniew, Łagiewniki, Rąbień, Zeromin i Wiskitno.

Nadto we wszystkich gminach mają być dokonane wybory pełnomocników gminnych i zarządów kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

(a) **Echa burzy, 5 ofiar pioruna.** W sobotę zeszłego tygodnia, podczas niezwykle silnej burzy, jaka szalała w godzinach wieczornych nad okolicą Łęczycy, w kilku miejscowościach pow. łęczyckiego pioruny zabiły 5 osób.

Nadto pioruny wznęciły pożary we wsiach: Wilczkowice, gdzie spłonął dom mieszkalny w Tumidaju, gdzie pastwą płomieni padły dwie zagrody włościńskie i w Topoli, gdzie spłonęły dom i szopa.

Do pożaru w Wilczkowicach wyjeżdżała straż ogniowa z Łęczycy, w pozostałych dwóch wioskach akcją ratunkową prowadzili sami włościńscy.

(k) **Dobrowolny post.** Pomiędzy żydami tutejszymi od dłuższego czasu panuje rozłam na dwie partje, które zawzięcie wzajemnie się zwalczają. Walka ta, którą przeciwnicy prowadzą, nie przebiegając w środkach, nie jest pozbawiona także pewnych momentów humorystycznych, znamionujących jednak dobitnie zawziętość i upór ciemnych mas żydowskich.

Obecnie spór oparł się o rzezaków. Partja druga, liczebnie słabsza, a należąca do zwolenników cadyka z Góry Kalwarii, posiadając rzezaka starego i zniedołężniałego, wysłała jego zięcia dla „kształcenia się” w fachu. Zięć przed wyjazdem zapłacił rabinowi, który jest głową partji pierwszej, rekrutującej się ze zwolenników cadyka aleksandrowskiego, 200 rb., za co ten przyrzekł mu, że zatwierdzi go, gdy wróci, na „stanowisko”—rzezaka po teściu.

Tymczasem stało się inaczej. Rabin nie chce obecnie dotrzymać obietnicy, domagając się jeszcze dopłaty. Krok ten tak rozgniewał przeciwników, że od przeszło dwóch tygodni nie... jedzą wcale mięsa, nie chcą korzystać z usług rzezaka, stronnictwa rabina.

Kiedy się ten arcyzabawny spór, oparty na zawiści i ciemnocie żydowskiej, skończy, niewiadomo.

(a) **Okradzenie drogisty.** Nocy dzisiejszej niewiadomi złoczyńcy dostali się przez otwarte drzwi do zamieszkałego przy ul. Konstancyńskiej w Zgierzu, p. Wl. Tarnickiego, drogisty i skradli 2 zegarki kieszonkowe, budzik i garderobę, wartości 150 rb.

(a) **Mosadzina.** W majątku Rszew, w powiecie łódzkim, wybuchła wśród koni nosaczina. Wobec tego do Rszewa zjechali onegdaj gubernialny inspektor weterynaryj, p. Kiszkiel i weterynarz powiatu łódzkiego, dr. Drecki. Po zbadaniu koni, 13 z nich zabito, resztę zaś oddano pod nadzór weterynaryjny.

(z) **Syn obywatela nożowcem.** W Radogoszczu, przy ul. Kwiatkowskiego nr. 8, syn gospodarza, Stefan Witkowski, poranił nożem lokatora, Stanisława Pietrzaka, poczem w obawie odpowiedzialności uciekł z domu i ukrył się. Poszukuje go policja.

S Z T U K A.

(x) **Koncerty W. S. O. w parku Staszica.** Przypominamy o dzisiejszym koncercie w parku miejskim na rzecz Pogotowia Ratunkowego, tudzież niedzielnej zabawy.

Rano o godzinie 8 odbędzie się pierwszy poranek popularny, na który, jak już pisaliśmy, ucząca się młodzież wszystkich szkół ma wstęp bezpłatny. Koncert ten poświęcony będzie muzyce polskiej — poważniejszej i lżejszej — a więc obok Chopina, Moniuszki, Paderewskiego usłyszymy melode ludowe i swojską muzykę taneczną.

Wieczór niedzielny zapowiada „Święto ognia” podczas koncertu dwóch orkiestr, obok więc wielkiego programu muzycznego utworów poważnych i lżejszych, wielkim urozmaiceniem, tak zawsze mile witaniem, będą ognie sztuczne.

W poniedziałek dany będzie „Humor w muzyce” — koncert o niezwykle programie, interesującym swą oryginalnością, w którym poznamy arcyzabawny i wykwinny swym czystym humorem utwór A. Becklinga „Jestem muzykiem”. To konkurs solistów z waryacjami humorystycznymi.

(g) **Przedstawienie dla dzieci.** Staraniem szkoły przygotowawczej i zakładu freblowskiego

p. Jadwigi Zawadzkiej odbyło się wczoraj w sali Teatru polskiego przedstawienie dla dzieci.

Wystawiono „Wieszczkę lalek”, komedyjkę fantastyczną ze śpiewami i tańcami W. Wasilewskiej.

Licznie zebrana dziatwa bawiła się wybornie, gdy przed jej oczami ukazały się na scenie z wnętrza olbrzymiego magazynu lalki, przystrojone w barwne szaty krakowiaków, górali, krasnoludków, ułanów, hiszpanów, chińczyków i t. p. Nie brakło też laleczki, wołającej „mama-papa” i komicznego pajaca, którego grał mały synek p. Zawadzkiej.

Doskonale wypadły tańce układu p. Zaborzkiego i śpiewy. Komedyjkę zakończył piękny żywy obraz.

Przedstawienie wypadło bardzo efektownie i tak rozbawiło „milusińskich”, że w żaden sposób nie chcieli... opuścić sali teatralnej.

Z WARSZAWY.

* **Wznowienie „Słowa”.**

Po usunięciu trudności, jakie wynikły z powodu konfiskaty „Słowa” i spowodowały przerwę w wydawnictwie — od dnia jutrzejszego „Słowo” znów zacznie wychodzić.

* **Pokaz w Wilanowie.**

W Wilanowie odbędzie się dnia 17 b. m. o godzinie 9 rana do 3 po południu pokaz narzędzi i maszyn rolniczych, urządzony przez wydział rolniczy centralnego towarzystwa rolniczego.

* **Strajk szewców — chałupników.**

W ciągu dnia wczorajszego strajk szewców rozszerzył się i objął nie tylko Warszawę ale i okolice podmiejskie, w których gnieździ się znaczna liczba najgorzej zarabiających i najdłużej pracujących chałupników.

* **Zakończenie strajku.**

Strajkujący w fabryce „Lilpop, Rau i Loewenstein” 152 robotników, otrzymawszy żądają podwyżkę płacy od 11 do 12 kop. za godzinę, przystąpili do pracy.

* **Echa zbrodni w Teresinie.**

Według danych, zebranych w Grodnie i Warszawie, czynniki miarodajne przysły do wniosku, że stan majątkowy ordynata Jana Bispinga był w ostatnich czasach opłakany i w razie nieregulowania zobowiązań groziła mu ruina finansowa.

Zdaniem tych czynników, zabójstwo ks. Władysława Druckiego-Lubeckiego w Teresinie ma związek z owym opłakany stanem interesów ordynata Bispinga.

Sledztwo w sprawie zabójstwa — jak słyszeliśmy — jest już na ukończeniu i niebawem ma być sporządzony akt oskarżenia.

Sprawa prawdopodobnie sądzona będzie na jesieni.

Z KROLESTWA.

„Manifest” rabinów. Pod takim tytułem zamieszczają w gaz. żyd. wiadomość, że w Siedlcach odbył się z zezwolenia władzy zjazd rabinów z gub. siedleckiej, którzy wydali potem odezwę do żydów, zawierającą 9 punktów.

Punkt pierwszy zwrócony jest przeciw prasie żargonowej, „zatruwającej serca żydów i odwracającej ich od drogi moralności”.

Następne punkty dotyczą ścisłego przestrzegania fanatycznych przepisów talmudu.

Napad bandytów na szosie. Wczoraj o godzinie 2 po północy, czterech bandytów, uzbrojonych w brauningi i mauzery, napadło na podróżnych, jadących dwoma samochodami, na szosie w lesie między Kłodawą a Krośniewicami, w odległości 20 wiorst od Kutna.

Bandyci strzałami zatrzymali samochody, a następnie podróżnych ograbili z pieniędzy.

Bandyci, ludzie młodzi, w wieku od 18 do 20 lat, ubrani byli w kurtki i czapki sportowe. Poszukiwania na razie nie dały wyników.

Z LITWY I RUSI.

Katastrofa samojazdowa. Pod Kijowem szosą brzeską samojazdem jechał dyr. oddziału kijowskiego banku handlowego w Warszawie p. Gustaw Wolski z synem Tadeuszem. Pod samem miastem samojazd nagle się zepsuł i najechał w pełnym biegu na słup telegraficzny.

Od silnego uderzenia wszyscy znajdujący się w samojazdzie wypadli na bruk. Kierownik i p. Tadeusz W. odnieśli stosunkowo nieznaczne potłuczenia i okaleczenia, natomiast p. G. Wolski uległ złamaniu ręki, jednego żebra i uszkodzeniu czaszki.

Wszystkim poszkodowanym udzielono pomocy lekarskiej, poczem p. G. Wolskiego odwieziono do lecznicy.

O niearyjskim pochodzeniu Niemców.

Uczony filolog niemiecki, p. Feist, ogłosił obecnie bardzo ciekawą teorię, z której wynika, że naród germański, żyjący tak wielkie pretensje do przodowania rasy białej, wcale do tej rasy nie należy.

Zdaniem uczonego Niemca Germanowie byli jednym z pierwszych plemion Europy, jak etruskowie, baskowie, iberowie. Więcej niż trzeciej części pierwiastków germańskich nie znajdujemy w dyalektach rasy indoeuropejskiej (jako przykład podaje p. Feist słowa: Abend, Adel, Arm, Bach, Baum), co dowodzi, iż osnowa języka niemieckiego jest starożytnym językiem pierwotnym, od rasy kaukaskiej niezależnym.

Naród germański mógł być o jakie 1000 lat przed Nar. Chrystusa podbity przez jedno z napływających z Azji plemion kaukaskich.

Nieliczni zdobywcy złączyli się z nim po upływie kilku wieków i w ten sposób powstało zarówno plemię germańskie z bardzo nieznaczną domieszką krwi kaukaskiej, jak i język germański, do którego znów weszła większość pierwiastków języka przybyszów, jako bardziej rozwiniętego i bardziej przeto przy zetknięciu się z niższą kulturą silnego.

Teoria p. Feista wywołała w naukowej prasie niemieckiej żywą polemikę. Uczni niemieccy filologowie omal że nie oskarżyli go o zdradę. Ale pozostaje faktem, iż hipoteza p. Feista o niearyjskim pochodzeniu Germanów może wytłumaczyć szereg niezrozumiałych zjawisk filologicznych.

TELEGRAMY.

Przygotowania.

PETERSBURG, 6 czerwca (P.) Czynione są już przygotowania do konsekracji w Petersburgu na arcybiskupa warszawskiego ks. Karkowskiego.

Na ceremonii będą obecni członkowie Koła Polskiego, z wyjątkiem Jagieły i wielu przedstawicieli władz wyższych.

Uspokajające zapewnienia.

PARYŻ, 6 czerwca (wł.) Na dzisiejszym posiedzeniu rady ministrów złożył minister spraw zagranicznych, Pichon, zapewnienia uspokajające w sprawie zatargu pomiędzy państwami bałkańskimi. Minister zapewnił, że wszystkie państwa bałkańskie rozumieją potrzebę unikania wojny o terytorya sporne. Należy więc spodziewać się, że zatarg załatwiony będzie polubownie.

Oznaki pokojowe.

KONSTANTYNOPOL, 6 czerwca (wł.) Rząd nakazał usunięcie min podwodnych ze wszystkich portów państwa tureckiego oraz zapalenie latarni morskich, nieczynnych podczas wojny z państwami bałkańskimi.

Przesilenie w Bułgarii.

SOFIA, 6 czerwca (wł.) Wczoraj, o godzinie 4 po południu, odbyło się posiedzenie rady ministrów z uczestnictwem Danewa, w celu załatwienia przesilenia gabinetowego. Na posie-

dzeniu tem stwierdzono, że Geszow wolał ustąpić ze stanowiska prezesa gabinetu, niż zgodzić się na ustępstwa żądane przez Rosyę na rzecz Serbii.

Wpływ Rosyi.

SOFIA, 6 czerwca (wł.) Utworzenie nowego gabinetu w Bułgarii natrafia na poważne trudności, a to z powodu stanowiska Rosyi. Poseł rosyjski w Sofii Nekludow wywiera przemożny wpływ na sfery rządowe. Danew uległ zupełnie jego poglądom i paraliżuje zabiegi Geszowa około utworzenia nowego gabinetu.

Armia grecka.

ATENY, 6 czerwca (P.) Ogłoszono dekret królewski, wzywający do szeregów rekrutów z r. bieżącego.

Przyspieszenie budowy pancerników.

LONDYN, 6 czerwca (wł.) Minister marynarki oświadczył, że rząd przyspieszył budowę 3-ch dreadnoughtów, tak, że zamiast w roku 1914 ukończone zostaną już w roku bieżącym.

Wrażenia w Berlinie.

BERLIN, 6 czerwca (wł.) Zapowiedziane przez kongres przyspieszenie budowy 3 dreadnoughtów wywołało tutaj zdziwienie i zaniepokojenie.

Dzisiejszy wieczorny „Berl. Tagebl.“ pisze, że takim sposobem Anglia przekracza plan rozbudowania swojej floty. Anglia nie wykończy, jak było przewidziane 5, lecz 8 dreadnoughtów, zaś Niemcy w tym samym czasie mogą osiągnąć tylko 3. Wobec takiego postępowania Anglii, parlament niemiecki nie będzie mógł odmówić rządowi kredytów na przyspieszenie powiększenia floty, gdyby rząd wystąpił do parlamentu z takim żądaniem.

Opodatkowanie na armie.

BERLIN, 6 czerwca (wł.) Na dzisiejszym posiedzeniu komisji budżetowej uchwalono z małymi zmianami projekt hr. Westorpa o opodatkowaniu dochodów. Podatkowi temu podlegać mają dochody od 5 tysięcy marek.

W obozie hakatystycznym.

BERLIN, 6 czerwca (wł.) Prezes komisji kolonizacyjnej w Poznaniu, zacięty polakożerca dr. Ramsch, zrezygnował ze swego stanowiska i zamianowany został prezesem regencji w Gombinie, w Prusach zachodnich.

Działalność jego w Poznaniu ciężko dała się we znaki polakom. Za jego urzędowania po raz pierwszy zostało zastosowane wywłaszczenie, oraz uchwalone na cele antypolskie 284 miliony marek. Dr. Ramsch ustąpił podobno z powodu zatargu z naczelnym prezesem prowincji poznańskiej na tle polityki antypolskiej.

Jako następcę jego wymieniają wyższego radcę regencji Tilly z Królewca.

Bójka.

SZCZECIN, 6 czerwca (wł.) Na przedmieściu Stralendorf przyszło dziś w południe do wielkiego zaburzenia. W pewnej fabryce strajkujący robotnicy chcieli odwieść łamistrajków od pracy, przyczem wywiązała się bójka, podczas której zaszytletowany został robotnik przez łamistrajka; rozgoryczony tłum rzucił się na łamistrajków i wywiązała się formalna bitwa. Nadeszła policja, z którą tłum stoczył zażartą bitwę. Podczas tej utarczki 60 osób zostało lżej lub ciężiej rannych. Również 9 policyantów poraniono lżej lub ciężiej.

Mowa Lefevrea'a.

PARYŻ, 6 czerwca (wł.) Wczorajsza mowa deputowanego, Lefevre, znajduje bardzo przychylną ocenę w prasie paryskiej. Dzienniki twierdzą, że przyczyniła się ona znacznie do posunięcia się naprzód sprawy 3-letniej służby i przysłużyła się bardzo rządowi.

„Zółte niebezpieczeństwo“.

PETERSBURG, 6 czerwca (P.) Porozumienie się Niemiec z Chinami w celu zawarcia przymierza dowodzi, jak się tu wyrażają ironicznie, zmiany poglądu cesarza Wilhelma na „zółte niebezpieczeństwo“, przed którym kilka lat temu ostrzegał całą Europę.

Zdaniem polityków tutejszych, niemiecka

partya wojskowa dąży do porozumienia się z Chinami, aby w ten sposób odciągnąć uwagę i siły Rosyi od spraw europejskich.

Skarga na arcybiskupa.

PARYŻ, 6 czerwca (wł.) Skutkiem ogłoszenia listu pasterskiego arcybiskupa lyońskiego, zabraniającego czytania niektórych gazet, zaskarżył arcybiskupa dziennik „La Tribune“ o odszkodowanie w wysokości 50 tys. franków.

Sąd skargę odrzucił, ponieważ uznał za niedowiedzione, iż dziennik z powodu listu pasterskiego utracił abonentów.

Kto dostarczył?

STRASSBURG, 6 czerwca (wł.) Jak wiadomo, dziennik paryski „Matin“ pierwszy podał do wiadomości projekt rządu alzackiego o ustawach wyjątkowych.

Sledztwo wykazało, że dla „Matina“ dostarczył materiału skrzętnie strzeżonego i ukrytego w szafach rządowych pewien wyższy urzędnik rządowy.

Za obrazę Niemców.

STRASSBURG, 6 czerwca (wł.) Tutejsza izba karna skazała redaktora odpowiedzialnego wychodzącego w Strassburgu dziennika francuskiego „Journal“ na miesiąc więzienia za obrazę napływających do Strassburga Niemców, których nazwał między innymi, pasorzytami.

Szkody uczynione przez burze.

STUTTGART, 7 czerwca (wł.) Szkody, jakie wyrządziły szalejące tutaj wczorajsze burze, wynoszą przeszło 1 milion marek.

Pomiędzy innymi zniszczone zostało 60 tysięcy hektarów lasu.

Z ostatniej chwili.

Wczorajsza konferencja.

Londyn, 7 czerwca (wł.) Dzienniki donoszą: że na wczorajszej konferencji delegatów bałkańskich i tureckich w Londynie omawiano trzy następujące punkty: 1) Wszystkim uczestnikom wojny ma być udzielona zupełna amnestya 2) Wszystkim tureckim poddanym przysługiwać będzie w ciągu trzech lat t. zw. prawo powrócenia do Turcji, lub pozostania na dawnych miejscach, 3) Komunikacja pocztowa i telegraficzna pomiędzy Turcją i Bułgarią zostanie przywrócona.

Zupełnie słusznie.

Londyn, 7 czerwca (wł.) Dzisiejszy „Times“ donosi z Petersburga, że rząd rosyjski czyni wszelkie wysiłki, aby zapobiedz wybuchowi wojny bratobójczej na Bałkanach. Rosya zaproponowała Bułgarii i Serbii, aby choć dwie trzecie swych armij zdemobilizowały, lecz propozycja ta nie znalazła posłuchu. Rząd rosyjski oświadcza, że odpowiedzialność za wojnę poniesie dyplomacya tego państwa, które pierwsze zerwie układy pokojowe, a Rosya nie będzie mogła pozostać w danym wypadku obojętnym widzem.

O związek bałkański.

Paryż, 7-go czerwca (wł.) „Temps“ donosi z Cetyunii, że poseł grecki w Cetyunii z racji dnia urodzin króla greckiego Jerzego wydał przyjęcie dla dyplomatów. Czarnogórski minister spraw zagranicznych wyraził w przemówieniu życzenie, aby związek czterech państw bałkańskich trwał wieki.

Bułgarski poseł w Cetyunii oświadczył, że byłoby wielką zbrodnią zerwać zwycięski związek bałkański.

Zwrot w polityce.

Berlin, 7 czerwca (wł.) Dzisiejsza poranna „Voss. Zeitung“ donosi, że przesilenie w Bułgarii znajduje się obecnie w decydującym stadium. Dziś lub jutro należy oczekiwać ostatecznego ukonstytuowania się gabinetu. Nowy gabinet zmieni kurs polityki względem Austrii i Rosyi i będzie przede wszystkim dążyć do pokojowego załatwienia zatargu z Serbią.

Starcie.

Konstantynopol, 7 czerwca. (wł.) Nadeszły tu wiadomości o wielkiej walce, jaką stoczyli nad zatoką perską turcy z buntowniczymi arabami. Arabowie stracili 60 w zabitych, turcy 17.

Pojedynek.

Budapeszt, 7 czerwca. (wł.) Znany z ataku białą bronią, na posłów w sejmie węgierskim, pułkownik policji sejmowej wyzwał na pojedynek z zezwolenia swej zwierzchności 5 posłów.

Projekt socjalistów.

Paryż, 7 czerwca. (wł.) Przywódca socjalistów francuskich, Jaures, złożył w izbie doputowanych następujący wniosek zaprowadzenia reform w służbie wojskowej: Od pierwszego października 1914-go roku czynna służba w armii francuskiej ma trwać 18 miesięcy. 2) Młodzi ludzie w wieku od lat 17 do 21 na wezwanie władz wojskowych jeden raz w miesiącu odbywać mają jednodniowe ćwiczenia. 3) Rezerwiści na wezwanie władz wojskowych odbywać mają co kwartał dwudniowe ćwiczenia. 4) Od pierwszego października 1916 roku służba czynna ma trwać tylko 12 miesięcy, a od pierwszego października 1918 roku — 6 miesięcy. Projekt ten uważają tu za zwykłą demonstrację socjalistów i nie traktują go na serio, gdyż panuje przekonanie, iż nie wejdzie nigdy w życie.

Rozwój lotnictwa.

Paryż, 7 czerwca. (wł.) Rząd francuski postanowił utworzyć przy ministerium wojny specjalny departament lotniczy, na którego czele ma stać generał Bernhard. Rząd domaga się na ten cel od izby deputowanych kredytów w wysokości 52,500 franków rocznie.

Zgodnie z projektem, departament lotniczy ma obejmować zarówno aeroplany, jak balonowe lotnictwo. W kołach rządowych przywiązują wielką wagę do tego projektu i spodziewają się jeszcze większego rozwoju lotnictwa francuskiego.

Nowy pancernik włoski.

Rzym, 7 czerwca. (wł.) Na wczorajszym posiedzeniu admiralicy włoskiej postanowiono wybudować wielki okręt wojenny zupełnie nowego typu. Okręt będzie miał pojemności 30,000 ton, opancerzony będzie płytami stalowymi o 30-centymetrowej grubości, szybkość 25 węzłów na godzinę, uzbrojenie składać się będzie z 10 ciężkich dział i lekkiej artylerii.

I znów sufrażystki.

Londyn, 7 czerwca. (wł.) W pałacu Saint James odbyło się wczoraj zebranie delegatów bałkańskich i tureckich, na którym omawiano t. zw. protokoły dodatkowe, w których delegaci złożyli żądania poszczególnych państw, uzupełniające podpisane preliminarja. Delegaci postawili szereg warunków. Następne posiedzenie odbędzie się dziś.

Podczas posiedzenia zgromadził się przed pałacem olbrzymi tłum sufrażystek, których przywódczyni zaczęły wygłaszać mowy, skierowane przeciwko rządowi angielskiemu. Jedna z nich oświadczyła, że rząd angielski stara się o załatwienie sporów w dalekich krajach, a o zaprowadzenie porządku prawnego w Anglii nie troszczy się wcale. Gdy sufrażystki zaczęły wznosić okrzyki przeciwko rządowi angielskiemu, publiczność rzuciła się na nie i zaczęła je zapamiętałe bić. Sufrażystki broniły się dzielnie. Wreszcie wkroczyła policja, rozpędziła tłumy i aresztowała trzy sufrażystki.

Pożar biblioteki.

Londyn, 7-go czerwca. (wł.) Nocy dzisiejszej wybuchnął w bibliotece publicznej pożar, który strawił wiele książek, w tem kilkadziesiąt cen-

W dniu 6 czerwca b. r., po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Bogu nasz długoletni kolega

† p.

WINCENTY KAROWSKI

przeżywszy lat 71.

**W zmarłym tracimy zacnego kolegę, o którym pamięć zachowamy na zawsze.
Spokój jego duszy.**

1992

Majstrowie przedalni Tow. Akc. L. Geyera.

nych unikatów. Pożar spostrzeżono dopiero wówczas, kiedy płomienie objęły kilka sal.

Upały a samobójstwa.

Medyolan, 7 czerwca. (wł.) Panują tu wielkie upały. Prawdopodobnie z powodu upałów wybuchnęła epidemia samobójstw. W ciągu dnia wczorajszego popełniło samobójstwo 12 osób, w tem 11-letnia dziewczynka i 90-letni starzec.

Napad piratów.

Paryż, 7 czerwca. (wł.) Z Pekinu donoszą, że francuski parowiec pocztowy „Robert Lebauvy“, kursujący pomiędzy Kantonem a Tuczau, napadnięty został dnia 5 b. m. na pełnym morzu, przez chińskich piratów. Parowiec, wraz z całą załogą, dostał się do niewoli. Między piratami, uzbrojonymi w rewolwery i olbrzymie noże malajskie, a załogą okrętu wywiązała się zacięta walka, w której jeden z piratów został zabity, a 6 Europejczyków i 1 malajczyk odnieśli rany. Piraci złupili towary wartości 6 tysięcy franków.

Skrzynka do listów.

Szanowny Panie Redaktorze!

Niniejszem uprzejmie proszę Szan. Pana Redaktora o pomieszczenie w swym piśmie, że, żałując bardzo samowolnego korzystania z prądu bez wiedzy Elektrowni Łódzkiej, zobowiązuję się wypłacić na rzecz „Gniazda“ przy ul. Przejazd rb. 75 w pięciu ratach, po 15 rb. każda, które to raty będę wpłacał na ręce p. adwokata Jurkowskiego co miesiąc.

Z poważaniem
J. Wituski.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Pani Anieli K. Smutne, że Szan. Pani znalazła bardzo zaniedbany grób s. p. Julii Jezierskiej, długoletniej przełożonej w Łodzi, Adresu bliższego p. Kazimierza Woźnickiego nie znamy.

O F I A R Y.

Na „Kropkę Mleka“,

H. Goebel 50 kop.

Na „Głodnych.“

Łódzki centralny kantor pocztowo-telegraficzny 10 rubli.

Dla robotników pozostających bez pracy.

(Do rozporządzenia Komitetu obywatelskiego).

Redakcja „Humanisty Polskiego“ w Warszawie 2 rb. 70 rb.

ROZNE WIESCI.

Kara za spotwarzenie księdza. Z Essen w Nadrenii donoszą: Policjant Preuss, ustanowiony w miejscowości Schönebeck pod Essen, opowiadał w gminie, że tamtejszy proboszcz katolicki przyjmował u siebie w nocy ladacznice. Później Preuss wypierał się jakoby to był powieść i poparł wywody swoje przysięgą. Okazało się jednak, że popełnił krzywoprzysięstwo. Sąd przysięgłych skazał go za potwarz na dwa lata domu karnego.

Letni rozkład pociągów

od dnia 1-go maja.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odchodzą z Łodzi: a) 12.15, b) 7.20, 8.05, 10.00, d) 12.50, e) 1.50, f) 3.45, 4.50, g) 5.45, h) 6.43, 7.33, 8.45.

Przychodzą do Łodzi: 4.37, 7.22, 8.35, 9.35, i) 10.40, 1.00, 3.10, j) 4.38, 6.20, 8.08, 9.55, k) 11.00.

Kolej Warszawsko-Kaliska.

Odchodzą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.24, 4.30, 6.13, 3.12, do Warszawy o godzinie: 11.01, 12.54, 5.30, 2.31.

Przychodzą z Kalisza o godzinie: 1.21, 10.51, 12.22, 5.20, 9.50; z Warszawy o g. 12.14, 4.26, 6.03

Odchodzą do Łowicza 10.

Przychodzą z Łowicza 7.45.

Kolej obwodowa.

Odchodzi ze stacji Łódź-Kaliska do Słotwin o godzinie 6.03, ze Słotwin do st. Łódź-Kaliska przychodzi 5.27. Odchodzi ze st. Łódź-Kaliska do Kuluszek 1.11 przych. z Kuluszek do st. Łódź-Kaliska o godz. 7.46

Uwagi. Godziny wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od godz. 6 wieczorem do 6 rano.

Pociągi oznaczone literą a) zatrzymują się w Andrzejowie, b), d), g) nie zatrzymują się na żadnej stacji, pozostałe pociągi zatrzymują się na wszystkich stacjach, b), d), g), h) są bezpośredniej komunikacji.

Pociągi bez liter nie obowiązują połączenie z pociągami kolei wiedeńskiej i nadwiślańskiej

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacji centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprawdzo- ny do 0° st.	Temperat. w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wia- tru (metrów na sekundę)	Uwagi
6/VI 1 popoł.	740.9	20.8	98	Pn 1	Z dnia 6/VI Temperatura max. +21.0°C, min. 16.4 Opadu 0.4 mm
6/VI 9 wiecz.	739.8	17.0	92	W 1	
7/VI 7 rano	741.8	15.0	98	Pn Z 3	

Ulica Przejazd № 16.**SKLEP GALANTERYI.**

POLECAM:

DLA PAN: BLUZKI - GORSETY - BIELIZNA - ŻABOTY - WOALKI - RĘKAWICZKI
BIELIZNA (stołowa i kąpielowa) - CHUSTKI - PONCZOCHY - FARTUCHY i t. d.

DLA PANÓW: WYBÓR **Krawatów** i **Koszul** - KOŁNIERZYKI - MANKIETY
BIELIZNA - RĘKAWICZKI - CHUSTKI - SKARPETKI - SZELKI i t. d.

KOSZULE SPORTOWE (kolorowe), PUDŁA DO PODRÓŻY (okrągłe i podłużne).

CENY PRZYSTĘPNE.

Z poważaniem

WŁ. JANISZEWSKA

Ul. Przejazd № 16 (vis à vis placu Cyklistów).

Dr. B. REJT

powrócił

Średnia 5. Średnia 5.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne moczościowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródzynie). Leczenie elektrycznością: **elektroliza** (usuwanie szpecących włosów) i **oświetlenie kanału** (uretroskopia). Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół i od 5-ej do 7 i pół wiecz.; w niedziele od 10-jej do 2-jej po poł. Dla W. Pań: **osobna poczekalnia.** 2811

Słynna powieść apologetyczna z życia Pana Jezusa p. t.

„ŻYDOWSKIE DUSZE”

Str. 500 cena rb. 1, poleca

Księgarnia Przeglądu Katolickiego

Dr. med. S. ARONSON,

były asystent klinik berlińskich.

Piotrkowska 120. Tel. 31-32.

AKUSZERYA i choroby kobiece

Przyjmuje do 11 rano i od 4-6 po poł. W niedziele od 10-12. 1487

Prof. Tadeusz Joteyko

przyjeżdża stale przez czas ferii letnich dla udzielania

LEKCYI MUZYKI

(fortopian, skrzypce, teoria).

Zastać można w szkole muzycznej Tow. Muz. im. Szopena (Piotrkowska 108) we wtorki, środy i czwartki od 8-9 wiecz.

Nowy środek na porost włosów.

Na mocy udzielonego mi pozwolenia przez Warszawski Urząd Lekarski z dnia 10-go września 1909 r. za № 5511 na rozpowszechnienie mojego wynalazku na porost włosów oraz swobodnego ogłaszania wydanego mi przez tenże Urząd Lekarski z dnia 10-go września 1912 r., mam zaszczyt polecić mój wynalazek na porost włosów i przeciw ich wypadaniu i łupieżowi z bardzo dobrym rezultatem. Listy dziękczynne, poświadczające reentalnie, dające rękojmię skuteczności wynalazku posiadam. Sposobu użycia udzielam osobiście.

Marya Świątkowska

Łódź, Średnia № 55, m. 8.

1952

Krawcy
na
Garnitunki i paltoćiki
dla chłopców

poszukiwani, tylko tacy, którzy są przyzwyczajeni do dobrej roboty mogą się zgłaszać

Schmechel i Rosner Piotrkowska 100.

Dr. Fr. LUKASIEWICZ

Zarzewska 36, (róg Sosnowej). Choroby wewnętrzne (sp. żołądkowe i dziecięce). Przyjmuje od 8-11 r. i od 4-7 pop.

Dr. Jan Cadorski
Akuszerya,
choroby chirurgiczne i kobiece
przyjmuje do 10 r. i 4-6 po poł. Ceglarniana 9 m. 4. 3526

Korzystajcie z okazji!!

Wielki wybór pięknych alpagowych marynarek bajecznie tanio. Piotrkowska 128-13. 1990

Zaginął weksel na 68 rb. 50 k., wystawiony przez Z. Weisla, na zlecenie H. Schüsslera, platny 14-go lipca r. b. w Łodzi, Konstancynowska Nr 78. Ostrzeżenie przed nabyciem. 1988

Dr. M. PAPIERNY
AKUSZER I SPECYALISTA
CHORÓB KOBIECYCH
ulica Południowa Nr. 23
Telefon 16-35.
Przyjmuje do 11 rano i od 4 1/2 do 6 1/2 po poł. 535

Dr. med. Wincenty LUKASZEWICZ
b. kliniczny dr. w Petersburgu
Długa 19.
Ch. wewnętrzne, kobiece, dzieci.
Od 10-11 r. i od 4-6 w. 1576

Obecnie

podczas wyprzedaży sezonowej oddajemy wielką ilość ubrań sako-wych po tak bajecznie niskich cenach, że z całą pewnością możemy, iż wyprzedaży po takich cenach jeszcze w Łodzi nie było. 1695

Schmechel i Rosner
Piotrkowska 100.

Najwyższe nagrody za masło

„Radical”
„RADICAL”
Najskuteczniejsza masło podług opinii lekarzy i dziękczynnych listów pacjentów poleca się od Reumatyzmu, Ekzemy, Skrofulów, Homoroidów, Ran, Opaczności i wszelkich chorób skórnych. Żadno w aptokach i skład. aptecznych. Kantor w Łodzi (Piotrkowska 10) w podwórzu tel. 34-01. Przedstawiciel 9177 F. KOCZAN.

Dr. Czesław GANOWICZ
ordynuje jak zwykle w Kudowie.
— HOTEL GRAF-MOLTKE. —
Godziny przyjęć od 8-10 i od 4-6. 1049

Okazyjnie!!!

Plac do sprzedania w Rudzie Pabianickiej. Wiadomość na miejscu u p. Kosińskiego. 1974

1 lub 2 pokoje
umeblowane (ewent. z kuchnią), z elektrycznym oświetleniem i wszystkimi wygodami. Juliusza Nr 31, m. 8, II piętro.

POKÓJ
duży, frontowy, umeblowany, z oddzielnym wejściem za 12 rb. miesięcznie do wynajęcia od 1 czerwca do 1-go października. Wiadomość w adm. „Rozwoju”.

Potrzebna
zaraz dziewczyna lub kobieta uczciwa, samotna do służby, przez czas letni na wieś. Wiadomość: Przejazd 8 w „Rozwoju”.

DROBNE OGŁOSZENIA.

AIAIA! Na lato: nauczycieli, nauczycielki różnych narodowości; bony z szyciem, freblanki, francuzki, niemki, pielęgniarki, gospodynie z dobrymi świadectwami poleca biuro nauczycielskie Adamowiczowej, ul. Piotrkowska 103. 1403-85w-1

AIAIA! Potrzebni są ludzie do różnych robót. Kantor służby, Piotrkowska nr. 69. 4907-4pspt-1

AIAIA! Freblankę z 6-cio klatkowym wykształceniem chlubnymi świadectwami skromnych wymagań poleca Biuro Pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiej ul. Piotrkowska 109 (parter). 4844-3-2

AIAIA! Potrzebna panna polka z przyzwoitej rodziny do interesu handlowego, niemiecki pożądan. Wiadomość: Piotrkowska 117-2 od 8-jej do 10-jej rano. 4891-3-2

AIAIA! Pierwsza szkoła rękodzielnicza dla kobiet nagrodzona wielkim złotym medalem na wystawie rzemieślniczej w Łodzi A. Krowickiej i L. Jasińskiej, ul. Karola 13. Zapis uczenie codziennie od 3-6 pop. oprócz niedziel i świąt. Szkoła wydaje świadectwa z prawem szkół rękodzielniczych w Warszawie. 3603r-s

AIAIA! Poszukuję zaraz uczcenieli do haftu, szycia bielizny i krawieczyzny na dzień pół dnia i godziny wieczorowe. Zgłaszać się Główna 5 m. 14 Kamińska. 4748-36s-3

AIAIA! Szkoła kroju i szycia Apolonii Kopydtowskiej Nauka predka i gruntowna cały kurs kroju wieczorowy 10 rubli. Wydaje patenty Przyjmuje się suknie i kostiumy do szycia, krajania i pasowania. Sprzedaż form papierowych. Piotrkowska nr. 115. 4993-1

Administrator z kaucją lub dzierżawca potrzebni do interesu solidnego wiadomość ul. Wysoka 26. 4959-1

A! Zmuszona jestem natychmiast sprzedać meble z dwóch pokojów za bezcen. Rokicińska nr. 7 m. 3 stróż wskazuje. 4840-3sw-2

A! Meble z czterech pokoi sprzedam za bezcen, byle zaraz wyjeżdżając ul. Piotrkowską nr. 192 m. 5. 4751-3-cs-3

A! Meble z kilku pokojów sprzedam zabezpieczony byle zaraz Zawadzka 40 m. 17. 4752-3cs-3

A! Pokoju szukam większego bez mebli od 1 lipca za lekce muzyki fort: lub zapłacę. Patent Konserwatorium Warsz. Oferty Rozwój dla Nauczycielki „Muzyki”. 4926-2s-2

A senizacyjne przedsiębiorstwo, dające miesięcznie czystego zysku 100 rubli, sprzedam za 1600 rb. Zawadzka 10, Niemierski. 4918

B ezwarunkowo 5 lat można widać ubranie z materjału, skóra-angielska, posiadamy gotowe spodnie Piotrkowska 128-13. 4971-3pc-1

B ar piwny, najruchliwsza dzielnica miasta z powodu wyjazdu sprzedam Zawadzka 10, Niemierski. 4919

C zasowa okazja. Firma polska mająca dobry zbył towaru manufakturnego. Lecz z powodu małego kapitału nie jest w możności wykonać obstałunków. Polecam się osobom mającym kapitał od 2000 rb. Zgadzam się za prowadzenie i sprzedaż towaru 5 proc. Lub mogą należeć do spółki. Oferty pod „Czasowa okazja” w Rozwoju. 4678

C zasowa okazja. Firma polska mająca dobry zbył towaru manufakturnego. Lecz z powodu małego kapitału nie jest w możności wykonać obstałunków. Polecam się osobom mającym kapitał od 2000 rb. Zgadzam się za prowadzenie i sprzedaż towaru 5 proc. lub mogą należeć do spółki. Oferty pod „Czasowa Okazja” w Rozwoju. 4678

C zytajcie uważnie! Sprzedaż, kupno, dzierżawa, zamiana każdego interesu spiesznie załatwia W. Niemierski, Zawadzka 10. Tamże lokata kapitału, zaciąganie pożyczki, wyszukiwanie współników i t. d. 4916-12**-1

C hemicznej pralni filię, sam centr miasta odstąpię za bezcen. Zawadzka 10, Niemierski.

D o sprzedania półosmej morgi ziemi z budynkami i z zasiewem. Wiadomość: Szosa-Rokicińska 10-69, lub w Kregolcu za Zgierzem, Korczyński. 4883-1

D o sprzedania tanio dom. Czystego dochodu 1200 rb., ulica Suwalska 20. 4880-2w-1

D om oddam w dzierżawę lub administrację z ogrodem ul. Wysoka 26 tamże mieszkanie z ogródkiem do wynajęcia. 4959-1

D o wynajęcia od 1 lipca 3 pokoje z kuchnią Przejazd 48. 4956-2w-1

D o wynajęcia lub wydzierżawienia piekarnia ze sklepem mieszkaniem z ogrodem, po za Łodzią w dobrym punkcie. Wiadomość: ul. Targowa 75 m. 67, od godz. 6 do 9 wieczorem, 4910-5-1

D o sprzedania dorożka z ko-niem z powodu choroby ul. Aleksandrowska 46. 4762-3s-1

D om murowany, 2 piętrowy w cenie 14500 rubli do sprzedania zaraz z powodu nagłego wyjazdu właściciela. Do kupna kupna potrzeba 5000 rubli, Wiadomość: Skwerowa 15 m. 1 Koperski. 4815-2w-1

D o sprzedania w Rudzie Pabianickiej, willa murowana na 6-cio morgowym placu, z założonym ogrodem. Staw i rzeczka na miejscu. Wiadomość: Piotrkowska nr. 130 J. Kowalewska 4756-3sp-2

D o sprzedania 4 i pół morg ziemi ze wszystkimi zasiewami pomiedzy Zgierzem a Lagiewnikami. Wiadomość u droźnika kolejowego Kowalskiego we wsi Stępowizna za Zgierzem. 4905-3-1

D obrą restaurację II rz. w Łodzi III rz. na prowincyi oddam w dzierżawę. Zawadzka 10, Niemierski. 4920

D o pracowni St. Szymanko potrzebne są zaraz zupełnie zdolne staniczarki Piotrkowska nr. 37. 5-2

D o sprzedania dwie pralnie w mieście droga na Bałutach może być zaraz albo od lipca, Północna 19. 4892-2-2

D om murowany w Kutnie na posesyi 17000 lokci na dwie ulice, do sprzedania tanto na dogodnych warunkach. Piotrkowska 118-25 od 12-jej do 2-jej 4711-4*-3

D o sprzedania pralni bielizny i chemiczna ul. Aleksandryjska nr. 34. 4779-3cs-5

D ożorec torfiarni z gwarancją lub kaucją rb. 100 w Banku, uczciwy, energiczny potrzebny w Rąbieniu pod Aleksandrowem. 4775-3s-2

D o wynajęcia różne słoneczne mieszkania pojedyncze pokoje, półkój i 2 pokoje z kuchnią zaraz i od 1 lipca przy ul. Lipowej 71 (róg Andrzeja) jakoteż lokale warsztatowe. Blizsze wiadomości u Neumana, Piotrkowska 89. 1353-10-ps-0

D o wynajęcia od lipca 1, 2, 3 pokoje, kuchnie, wygody. Wysoka nr. 28, przy Nawrot. 4915-5s-1

D o sprzedania plac tanio z materiałem budowlanym w Karolewie przy planicy, Towarowa nr. 21. 4911-2s-1

D o sprzedania warsztat kotlar-ski: naczynia i rury pompiarskie, ul. Dworska nr. 30, Bałuty. 4942

D om drewniany o 16 pokojach, do sprzedania tanio, ul. Trenenbergowa 11, wiadomość na miejscu. 4930-3-1

D om drewniany do sprzedania lub zamienić na plac. Szosa Pabianicka, przystanek Wolfówka, u Świątczaka. 4925-2s-1

D o wydzierżawienia lub sprzedania młyn z tartakiem przy Wiedeńskiej kolei. Oferty „Tur-bina” poste-restante Kamiński Wiedeńska droga. 4529-3s-5

D o sprzedania plac 44-64 i 3 mieszkania Radogoszcz bliżej Bulego fabryki ul. Złota nr. 29. 4886-1

Encyklopedia Orgelbranda do sprzedania tanio. Dowiedzieć się: ul. Targowa 50, oficyna, 4 piętro u p. Musiała między 7 a 9 wiecz. d

Felczer! znam dentystykę poszukuję odpowiedniej posady oferty proszę składać Rozwój dla K. K. 4832-2-2

Furgon piekarski do sprzedania Wiadomość: ul. Borysia nr. 3. 4925-2-1

Filija do sprzedania w dobrym punkcie z powodu zmiany interesu ul. Wójcowska nr. 12 Dąbrówka. 4950-1

Felczer! poszukuje posady w zakł. fryzjerskim w miejscu lub na wyjazd. Oferty Rozwój „Felczer”. 4975-3-1

Fisharmonia jest w dobrym stanie do sprzedania wiadomość ul. Sosnowa 17 m. 22 Górecka. 4968-3-1

Filiję piekarską sprzedam, ulica Nawrot nr. 90. 4951-3-1

Jest dobry sklep do sprzedania ul. Wodna nr. 35. 4835-3-2

Jest do sprzedania para koni kasztany brudne, trakeny, ogier i klacz lat 5 i 6 miary 5 wershów adres: Sulkowice p. Piątek, cena rb. 1500 Niedziałkowski. 4865-3-2

Kolonia 35 morgów do sprzedania na wypłatę, zabudowania zwyczajne, cena 4500 rubli, prawo dworskie. Wiadomość: poczta Żelów, folwark „Konie”. 4455-3-2

Kawaleria w dobrym punkcie zaraz do sprzedania z powodu wyjazdu ul. Piotrkowska 205 4864-3-2

Korepetytor z praktyką przy sposobie do szkół średnich rządowych oraz i na świadectwa ul. Targowa 55 m. 49 od 7 do 8 w. 2661-6-1

Krawcowa zdolna i szwaczka poszukuje pracy w prywatnym domu. Wiadomość ul. Gubernatorska nr. 11 m. 11. 3-3

Kucyk z zaprzęgiem, 5 konie chomąta angielskie do sprzedania. Radwańska 67. 4854-3-2

Krawcowa zdolna poszukuje szycia w domach prywatnych, może być na wyjazd. Ul. Szkolna nr. 15 m. 1. 4928

Kolonie 50 morg, dobre szcerki i ląka, dwa budynki, sprzedam na wypłatę. Wiadomość: poczta Żelów, folwark Konie. 4904-5wp1

Letnie mieszkania w Rudzie Pabianickiej w lesie sosnowym do wynajęcia. Wiadomość Wysoka 26 u właściciela. 4960

Litograficzny maszynista zdolny samodzielny potrzebny do Warszawy. Oferty składać w adm. Rozwoju sub „Zdolny”. 4945

Letnie mieszkanie przy szosie Dłutowskiej pół godziny jazdy od Pabianic przy sosnowym lesie i czystej rzeczce, ogród wspólny tanio do wynajęcia. Wiadomość ul. Wólczajska 167/151 Frydrych Lapsz. 4842-2s-2

Letnik: do wynajęcia 2 pokoje z kuchnią w oddzielnym domu przy lesie na folwarku Woja Grzymkowa. 15 minut drogi od tramwaju w Aleksandrowie, miejscowość sucha. Kąpiel Wiadomość w aptece Średnia 10. 4821-2s-2

Łatwy zarobek. Potrzebni rolnicy, mogą być starsi, do roznoszenia i sprzedaży artykułu spożywczego, mający kancji 15 rubli zgłaszać się Wólczajska 41 m. 20 do 9-tej rano od 12 do 2 po połud. i od 6 do 9 wieczorem. 4705-3ss-5

Matematyk (ros., łacina) zdolny korepetytor poszukuje lekcyj, Średnia 81-2. Zastę 5-6; można listownie. 4553-5ss-3

Mały sklep do sprzedania spożywczo-dystrybucyjny z powodu wyjazdu ul. Włodzimierska 30 Koziny. 4874-3-2

Meble sprzedaje z powodu wyjazdu. Kredens, stół, krzesła, tremo, biurko, szafy, łóżka, z materacami ale zaraz Konstancyńska nr. 33. Wiadomość u stróża. 4728-3cs-3

Maszynę do szycia tylko najtaniej można kupić. Widzewska 119-14. 4965-1

Mieszkanie wspólne dla dwóch panów. Tamże pokój do wynajęcia, lewa oficyna, Przejazd № 14. 4952-1

Magiel do sprzedania Widzewska 146. 4847-2s-2

Mężateczka młoda dobrego towarzystwa, poszukuje posady do towarzystwa albo opieki nad dzieckiem w samotnym domu. Oferty składać w „Rozwoju”, pod „Helena”. 4909-3-1

Młoda osoba przyjemnej powierzchowności poszukuje miejsca gospodyni do pojedynczej osoby, może być z gotowaniem. Łaskawe oferty w Redakcyi „Rozwoju” pod O. K. 4926

Młodzieniec 16-letni porządnej rodziny z wykształceniem 2-klasowym i praktyką 2-letnią handlową, przyjmie jakiegokolwiek zajęcie. Oferty B. Z. „Rozwój”. 4935-2-1

Magle do sprzedania na miasto lub na miejscu z powodu wyjazdu. Piotrkowska 261. 4958

Mamka dostanie 150 rubli, zgłaszać się do Głównego kantoru służby ul. Piotrkowska 109. 4843-3-5

Nauczycielka przysposabia dzieci do wszystkich zakładów naukowych. Składowa 21-14. 4798-4sw-2

Nowe magle do sprzedania ul. Karola nr. 18. 4921-2-1

Oddam na własność dziewczynkę 7-letnią i 2-letniego chłopczyka Miłsza nr. 57 m. 50. 4884

Owocarnia w dobrym punkcie z powodu choroby zaraz do odstąpienia. Cena łącznie z patentem 150 rb. Wiadomość ul. Główna nr. 51 w kwaciarni. 4725-3*-3

Okazyjnie para łóżek dębowych z materacami tremo, otomana, stół, Przejazd nr. 50 m. 10. 4784-3cs-3

Objawy wydatek w domu prywatnym, smaczne bo na świeżym maśle ul. Widzewska 97 I-sze p. oficyna Bańkowska obok parku. 10-9

Potrzebna służąca do pralni. Dzielna № 22. 4462-1

Potrzebna zdolna prasowaczka do pralni. Piotrkowska № 60.

Przyjmę inteligentnego pana na mieszkanie. Wólczajska 185, m. 5. 4961-1

Potrzebni agenci do sprzedaży produktów rolnych. Kaucya niewymagana. Przyjmuję od 9- do 12-iej. Wólczajska 65, stróż wskaze. 4983-1

Potrzebna dziewczyna na stałe do pralni. Długa 71. 4957-1

Poszukuję posady buchalterki. Proszę o łaskawe oferty do „Rozwoju” pod lit. M. S. 4951-1

Potrzebni robotnik (i żona portyerka) do wszystkich robót znający stolarkę i bednarke; palacz-słusarz. Wiadomość: Środa Nowa 5 (róg Przejazd). 4949-1

Potrzebni uczniowie do zakładu mechanicznego. Widzewska nr. 112. 4944-1

Potrzebni agenci na prowizję ewentualnie i na pensję do sprzedaży artykułu spożywczego z kaucya. Oferty przyjmuję „Rozwój” dla „W. W.” 4954-2-1

Plac 60 x 40, narożny, do sprzedania, przy ul. Brajera. Wiadomość: Mikołajewska 165, u stróża. 4534-2s-2

Poszukiwanym jest specjalista, chrześcijanin, do sprawdzania kolejowych opłat przewozowych. Oferty z wymienieniem referencyj należy składać w redakcyi „Rozwoju” pod lit. D 28. 4665-10-7

Potrzebna dziewczyna do służby od lat 14 do 18 przez czas letni na wieś Widzewska 146 m. 36. 5-1

Plac narożny w Rudzie półtorę morgi 5 m. od przystanku tramwajowego do sprzedania na bardzo dogodnych warunkach. Przejazd 46 Monopol. 4809-3ss-2

Przybliżał się pies duży, czarny, podpalany. Oddać można: Nowo-Cegielniana 41, stróż. 4906-2-1

Poszukuję szycia w domach. z dobrym krojem. Oferty „Rozwój”, „Krawcowa”. 4908-1

Potrzebna zdolna krawcowa, Pasaż-Szulca 50, m. 6, I-sze piętro. 4912-3-1

Potrzebna zdolna prasowaczka. Ul. Andrzeja № 56, 4914-1

Potrzebne zaraz do pralni „Magdaleny” chemiczarka i panna do sklepu Wschodnia 70.

Potrzebna zdolna prasowaczka P. Lutomińska nr. 10. 4902-2-1

Przybliżał się pies biały, duży z czarną łatą kudłaty Emilii nr. 46 sklep. 4893-3-1

Potrza 1200 rubli na I-szy № hipoteki, na 9 procent. Oferty pod „1200”. 4901-3s-1

Przybliżał się pies wyżeł, siwy w brązowe łaty. Odebrać można: Zubardz, Biała 9. 4941

Pokój frontowy umeblowany do wynajęcia zaraz, Andrzeja 15, mieszk. 10. 6*-1-4934

Prośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, paszporty zagraniczne. Dawid Maków ul. Widzewska 36. 4935-1

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia, Konstancyńska 26, mieszk. 4. 3-1-4929

Potrzebny chłopiec do praktyki, Szosa Rokicińska № 6 sklep. 3-1-4927

Potrzebny zdolny subjekt felczersko-fryzjerski zaraz. Targowa 26. 4925

Pianina cztery używane oraz nowe; gramofony. Ceny najniższe na raty. Chodkowski ul. Mikołajewska 25. 4852-2s-2

Poszukuję 8000 rb. na I-szy numer łódzkiej hipoteki. Oferty Rozwój C. C. 4718-3*-3

Poszukuje mieszkanie ze sklepem od 1-go lipca lub 1-go października. Oferty Rozwój pod K. K. 4721-3*-5

Przyjmę na mieszkanie mężczyzny z całodziennym utrzymaniem lub bez Widzewska 97 oficyna 4 miesz. 4737-3*-3

Potrzebna zdolna prasowaczka P. ul. Kamienna nr. 2. 4859-2-2

Potrzebny zaraz chłopiec na posyłki. Andrzeja 45 (skład apteczny). 4866-2-2

Pralnia do sprzedania z powodu wyjazdu w dobrym punkcie Zawadzka 53. 4888-3-2

Potrzebni ślusarze anszlegerzy na budowie; wiadomość Plac Kościelny nr. 8. 4889-2-2

Pokój umeblowany do wynajęcia z osobnym wejściem ul. Andrzeja 7 Kolubiński 4890-2-2

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia ul. Widzewska 75 I-e piętro w oficynie. 4895-2-2

Poszukuje zajęcia do słabej osoby na letnie mieszkanie ul. Wysoka nr. 24 w sklepie. 4871-3-2

Powóz do sprzedania na żelaznych obręczach w dobrym stanie ulica Żelazna nr. 3 m. 2. 4876-3-2

Pokój umeblowany z elektrycznością i wszelkimi wygodami do wynajęcia ul. Juljusza 31 m. 12 róg Przejazd. 4855-3-3

Potrzebni agenci do zbierania adresów z kaucya 15 rubli. Pusta 11-10. 4610-6-3

Potrzebni ludzie którzy nie są zdolni do ciężkiej pracy, a mają około 10 rubli, do sprzedaży gazet, wiadomość, biuro dzienników A. Gębalskiego ul. Piotrkowska 21. 4839-3-3

Potrzebni terminatorzy do warsztatu tapicerskiego Składowa nr. 15. 4833-3-3

Pokój do wynajęcia dla kobiety inteligentnej, od 14 lipca na parterze z wygodami (wejście wspólne), przy ul. Nawrot, blisko Piotrkowskiej. Wiadomość: ul. Przejazd 16, w pracowni Janiszewskiej. d

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia. Osobne wejście Składowa 21-14. 4797-3sw-2

Probie tanio krawaty męskie i również mam na składzie gotowe. Widzewska 97 I piętro oficyna obok parku. Bańkowska. 6-2

Power mało używany z wolnem kołem do sprzedania z powodu wyjazdu Pańska 68 stróż wskaze. 4765-4-4

Power w dobrym stanie do sprzedania za 30 rb. Wiadomość ul. Średnia nr. 145 K. Zasadzki. 4885-5-2

Rozmaite mieszkania do wynajęcia od 1-go lipca bardzo tanio. Pieszko 10 minut od Górnego Rynku, przy Pabianickiej szosie. Nowe Chojny, ul. Sokola nr. 17. 4653-2s-2

Resztki hurtownie i detalicznie w różnicy gatunkach na garnitury męskie, saki i palta; na kostyummy damskie i bluzki, są do nabycia niedrogo. Katna 36, mieszk. 1. 3290-10s-8

Sklep sprzedam z powodu choroby roboty tanio. Andrzeja 49. 4939-3sw-1

Sklep do wynajęcia Staro-Zarzewska nr. 160. 4943-2-1

Są różne mieszkania do wynajęcia wilcza 22. Wiadomość u rządcy domu. 4932-1

Sprzedam tanio dębowe szafy do rzeczy rozbierane Rybna 15 Bazar u stolarza. 4900-1

Sklep spożywczy sprzedam Radogoszcz ul. Brajera nr. 53

Sklep spożywczy do sprzedania z powodu choroby. Pańska № 111. 4856-3-1

Sklep do sprzedania z powodu zmiany interesu ul. Kelma 26

Sprzedam sklep spożywczy nie drogo z powodu samotności Radwańska 55. 2-2

Sprzedam pół domu z placem wysoki 20 + 67. Wiśniowa na Dołach po Staro-Brzezińskiej nr. 9 Jan Ludwiczak. 4887-2-2

Stróż potrzebny do domu na jednej z bocznych ulic, bez świadectwa nie przychodzić ul. Piotrkowska nr. 132 m. 9. 4872-2-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania niedrogo byle zaraz z powodu zmiany interesu Szosa Karolewska 11. 4865-2-2

Stelmaski warsztat do wynajęcia przy kuźni zaraz Lutomińska nr. 20 na wprost Kościola Panny Maryi. 4855-2-2

Sklep kolonialno-galanteryjny okazjnie tanio sprzedam targi dobre wiadomość Aleksandrowska 64 w sklepie. 4832-2*-2

Sklep kolonialny sprzedam ul. Rozwadowska nr. 18. 4816-3sp.2

Subjekt cukierniczy carmelarz poszukuje roboty w fabryce cukierków, carmelków w miejscu lub na wyjazd. Oferty w Rozwoju „Cukiernik”. 4813-3sp-2

Szafa do rzeczy i wieszadło do sklepu używane do sprzedania Andrzeja 24 m. 1. 4774-2s-2

Sklep rzeźniczy zaraz do sprzedania albo do wynajęcia lub na inny interes Karolewska Szosa nr. 11. 4787-3s-2

Sprzedam magiel ul. Wójcowska nr. 2. 4555-3.31,7-3

Sklep spożywczo-dystrybucyjny zaraz do sprzedania z powodu ciężkiej i długiej choroby żony zabezpiecz byle zaraz. Wiadomość ul. Benedykta nr. 11 Walenty Zabawa. 4956-1

Sklep spożywczy nieduży ale ruchliwy sprzedam zaraz ponieważ wyjeżdżam się leczyc Grabowa 26. 4955-1

Sklep spożywczy oraz dystrybucyjny tanio do sprzedania ul. Sosnowa nr. 17. 4966-2-1

Sklep spożywczo-dystrybucyjny sprzedam zabezpiecz z powodu wyjazdu ul. Gubernatorska nr. 9. 4948-1

Sprzedam urządzenie sklepowe tanio byle zaraz ul. Słowiańska nr. 9. 4947-3*-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny w śródmieściu do sprzedania wiadomość na ul. Wólczajskiej nr. 135. 4970-3pc-1

Sklep do sprzedania z powodu samotności ul. Gubernatorska nr. 20. 4972-1.

Skradziono papugę zieloną, leśną czerwony. Ostrzeżenie się nie prawego właściciela przed odpowiedzialnością sądową. Główna nr. 14 sklep Hofsess. 4964-1

Tanio sprzedam parę łóżek meblowych, biurko, stół dębowy Nawrot 37 m. 11. 4831-2s-2

Uczeń do zakładu trzyzierskiego zaraz potrzebny Cegielniana r. 37. 4946-1

Urządzenie sklepowe do sprzedania za 75 rb. byle zaraz Dowiedzieć się można ul. Radwańska 45. 4937-1

Urządzenie sklepowe do sprzedania Radogoszcz 32. 4811-3-3

W pięknej, suchej, leśnej miejscowości kilka mil od Łodzi; z ciągłą komunikacją kolejową jest do odstąpienia, przy inteligentnej chrześcijańskiej rodzinie pokój. Na żądanie, z całodziennym utrzymaniem. Może być dla małżeństwa, lub pojedynczych osób. Warunki przystępne. Chcącym prowadzić gospodarstwo pozwala się korzystać z kuchni. Wiadomość: Dzielna 40 m. 1 od 7-iej do 8-iej wiecz. 3970-4-3

Wspólnik lub współniczka potrzebni z kapitałem od 1 do 2 tysięcy rb. do powiększenia bardzo korzystnego hurtowego interesu. Oferty pod „Korzystny interes”. 4861-2-2

Ważne dla chrześcijan. Kto chce jeździć po jarmarkach, sprzedawać na rynku towary, niech się zgłosi z ofertą, znalazłem bowiem bardzo pokupny artykuł. Wymagana kaucya od 200 rb. Oferty pod „Chrześcijańnin” w Rozwoju. 4677-1

Wanny wynajmuję, Piotrkowska 188. 4528-4ss-3

Zaginął buldog złoty, uszy i zagon obcięte. Nowo-Marysińska 9 odprowadzić za wynagrodzeniem. 4878-2-2

Z powodu choroby jest do sprzedania piwiarnia Zgierska nr. 88 Bałuty. 4829-3*-2

Z powodu wyjazdu do sprzedania szafy, stołki, kanapka, krzesła, umywalnia, miedz, duży samowar, widzieć można potulędzy piątą a ósmą. Konstancyńska 5 m. 20. 4906-2-2

Zaginęły 2 złote obrączki i 4 weksle: 2 po rb. 100 na zlecenie A. Renkowski i na 100 i 1 na 50 rb. na zlecenie K. Głapiński wystawiane przez A. Głapiński Emilia 42. 4476-3-3

Z magle do sprzedania ul. Słowiańska 11. 4868-2-2

Z magle do sprzedania tanio. Suwalska 7. 4869-2-2

Z magle do sprzedania w dobrin punkcie. Rzgowska 15. 4940-1

Z magle do sprzedania z powodu zmiany interesu. Kamienna 5. 4969-1

Z pokoje kuchnia z wszystkimi wygodami, 2 pokoje z kuchnią od 1-go lipca. Nawrot № 72. 4867-3*-1

Zagubione dokumenty.

Franciszek Jak zgubił paszport, wyd. z gm. Wiskitno pow. Łódzkiego. 4819-3-3

Helena Lewandowska zgubiła paszport, wyd. z gm. Zychlin Kutnowskiego pow. 4789-3-3

Józefa Grzelecka zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabryki Kwaśnera. 4905-1

Maryanna Michalska zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabr. Sz. Rosenblatta. 4897

Tomasz Stempka zagubił paszport, wydany z gm. Bielawy, pow. łowickiego, guberni warszawskiej. 4953-3-1

Zaginął paszport wydany z gminy Szóstka, pow. radzyńskiego, gub. siedleckiej na imię Franciszka Karwowskiego, 4936

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki I. K. Poznanińskiego, na imię St. Stalińskiego. 4922

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Dobranickiego na imię Teodora Imerowicza. 4862-3-2

TEATR

Od dziś do poniedziałku włącznie
Tylko 3 dni
Wielki sensacyjny program

Na całość złoży się:

W UŚCISKU WĘŻA

Nader wstrząsający dramat z życia Meksykańskich preryj w 3-ich częściach w wykonaniu najwybitniejszych artystów.

1) List polecający, 2) Napad, 3) W uścisku węża.

„Lasy Alaski”

„Skąpy małżonek”

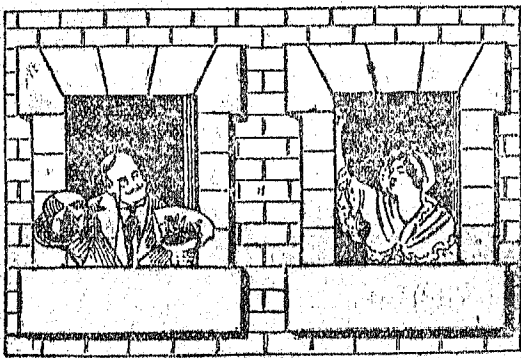
Wspaniałe zdjęcie z natury.

Wspaniała komedia.

Geny miejsce popularne.

Na żądanie każdy kupujący bilet do teatru otrzymuje darmo bilet do ogrodu „Meisterhaus”. 1687

CASINO

Program trwa przeszło dwie godziny.

Tylko 3 dni.

Program trwa przeszło dwie godziny.

Wieczór śmiechu.

Bezkonkurencyjny program.

Serya Nordisk

Legat niemych

Serya Nordisk

Komedia w 2 aktach w wykonaniu najlepszych artystów król. teatru w Kopenhadze z p. Ewą Thomsen w głównej roli.

ADOLAR W KĄPIELI

wspaniała komedia odegrana w... wannie.

NAD PROGRAM:

Kobieta demon

wstrząsający dramat w wykonaniu najlepszych artystów paryskich.

Wyprzedaż posezonowa
bajecznie tanio

Garnitury marynarkowe

dawniej 15.50 teraz **12⁵⁰**

„ 19.50 „ **16⁵⁰**

„ 24.50 „ **19⁵⁰**

Palta letnie

dawniej 15.—, 16.50 teraz **9⁹⁰**

„ 18.—, 22.— „ **12⁵⁰**

Wielki zapas

Garniturków dla chłopców
do prania

Sukieneczki

dawniej 4.50 5.50

2⁹⁰

Schmechel i Rosner

1687

Piotrkowska № 100.

Dr. Wacław Bernard

CHOROBY WENERYCZNE,
SKORY, DROG MOCZOWYCH
Spacerowa № 40

przy Andrzeja.
9—12^{1/2}, r. i 5—7^{1/2} w.) 1485

D-ka Felicya Goldberg

Mieszka obecnie

ul. Piotrkowska 107.

Dr. W. Dutkiewicz

Specjalność: choroby skórne weneryczne 8^{1/2}—10^{1/2}, rano i od 4—7^{1/2} w. W niedziele od 9—12 rano. Zielona 19. 547r.

Dr. S. SZNITKIND
Średnia 2. 1117

Choroby skórne, (włosy), i moczopłciowe, kosmetyka lekarska weneryczne

Przyjmuje od 8-ej do 2-ej po poł. i od 1 i pół do 9 w., damy od 4 i pół do 6-e

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisław Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331—r.

7-io klasowy

Zakład Naukowy żeński

w Milanówku

przyjmuje na wakacje panienki różnego wieku

Dr. med.

Aleksander Majkowski

ordynuje jako lekarz

w Sopocie (Zoppot)

Morska (Seestrasse) 48I.

Choroby uszu, gardła i nosa

Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryi

Piotrkowska № 120.

Telefon 32-33.

Przyjmuje od g. 1—12 rano i od

5—6^{1/2} p. p. wleźli święta od 10—11 rano 547on.

Dr. med.

G. ZAND-TENENBAUMOWA

Piotrkowska 145, tel. 24-16.

Akuszerya, choroby kobiece i narządów moczowych

(cystoskopia i ureteroskopia).

Przyjmuje od 8-ej do 5-ej. 1324

Ważne

dla letników!

Nie zapomnijcie, że

buljon MAGGI

w kostkach po 3 kop.

ułatwia na letniku przyrządzanie smacznych potraw. Żądajcie w sklepach naszych przepisów kucharskich.

Wszędzie do nabycia.

KORRESPONDENT

branży maszyn z dobrym niemieckim potrzebny do biura w Warszawie. Oferty „A. B. C.” Warszawa Biuro Ungra Wierzbowa nr. 8. 1679

Potrzebny

uczeń do pisania w językach polskim, rosyjskim i niemieckim od lat 16 do 18. Piotrkowska 22 mieszkania 12. 1982

Murowany dom

4 duże pokoje, ładny ogród i duży plac jest z powodu choroby bardzo tania do sprzedania Nowo-Chojny, ulica Tuszyńska № 119. 1986

Do odnajęcia pokój

dla inteligentnego pana lub pani z meblami lub bez za bardzo przystępną cenę przy bezdzietnej rodzinie. Na żądanie obja- dy. Długa 143, m. 10—11. 1980

Różnoletnie mieszkania

w Rudzie-Pabianickiej przy stacji, 3 minuty od tramwaju. Wiadomość na miejscu u właściciela A. Rakowieckiego. 1964

ZAWIADOMIENIE.

Za bilety sprzedane do 5-ej klasy na lańcuszek złoty, zwracam pieniądze, ponieważ ciągnięcie nie odbędzie się z powodu nie rozprzedanych biletów. Łódź, Konstanyńska 41, Julia Szulc. 1968

Frontowe mieszkania 2-3-4 pokoje z wszelkimi najnowszymi wygodami

oraz sklepy do wynajęcia w domu: Główna 62, Targowa № 67, wiadomość na miejscu, telefonu 19-21. 1956

Wspólnik

z udziałem pracy i kapitałem od 3,000 do 5,000 rb. potrzebny do czynnej już drukarni. Oferty proszę składać pod lit. „A. L.” w Adm. „Rozwoju”. 1984

Przeprowadzki

na letniska, odstawy i dostawy towarów, wynajem koni dziennie od kursu najtaniej. Radwańska 67.

Sprzedam zaraz folwark

za cenę przystępną w parafii Małyń, składający się z 50-ciu morgów ziemi dobrej, jak również mogące sprzedać z inwentarzem żywym i martwym, obok zabudowania są bardzo ładne, zagajniki i brzezina. Od Lutomińska 14 wiorst, od Szadku 7 wiorst; o bliższych szczegółach można się dowiedzieć na miejscu Adres: Michał Frankus w Nowym-Swiecie, gmina Krokocice, st. pocz. Szadek. 1950

PLACE

pod letnie mieszkania we wsi Lubinek, 5 wiorst od Łodzi, przy placie kolei Kaliskiej w stronę Pabianic; miejscowość ładna, sucha, lesista, cena bardzo niska, 5 kop. łokieć kwadr. Wiadomość u A. Sławskiego, Karolewska Szosa № 30 m. 2. 1930

Do wynajęcia od 1-go lipca r. b. w Kaliszu sklep ze składem

w nowej dobrze załudnionej ulicy, odpowiedni na handel win i towarów kolonialnych, albo na skład apteczny, cukiernię i t. p. Obok szeptu mieszkanie frontowe. Wiadomość u właśc. domu róg Warszawskiej i Łódzkiej 24 w Kaliszu, także w handlu W-ch Leszczyńskiego i Kozłowskiego w Łodzi, Piotrkowska 21. 1850

Myjcie się Mydłem „UPPER-TEN” Jest to jedyne mydło na białku roślinnym. Udelikatnia skórę, usuwa liszaje, krosty oraz połysk twarzy. Nadaje twarzy piękność i urok młodości. Cena 50 kop. Prawdziwe tylko w niebieskim opakowaniu. Sprzedawca we wszystkich pierwszorzędnych aptekach i składach aptecznych. 1225

AGATOL Najlepszy proszek 20 i 35 k. Kapsle 20 k. Olejki 30 i 50 k. St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12. Odnaczony na 6 wystawach najwyższymi nagrodami za skuteczne i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów i konserwowania dziąseł. Odnacza się silnym i przyjemnym aromatem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przedwczesnego próchnienia i bólu, daje im zdrowy i biały wygląd. Żądać wszędzie! 3607-20

Magazyn kapeluszy damskich F. CHLEBOWSKIEJ, istniejący od lat 10. Poleca galanterię: kominierzyki męskie i damskie, mankiety, krawaty, żaboty, szale wieczorowe, serdaki, rękawiczki, męskie i damskie chusteczki. i wszystko w zakresie galanterii wchodzące. 3835 Benedykta № 35. ŁÓDŹ. Benedykta № 35.

Jest zaraz do wynajęcia P L A C

wraz z zabudowaniami w Łodzi (Balutach) przy ul. Marysińskiej № 36, długości 105 i 80 łokci szerokości na składy, urządzenie rajserni lub na odpadki, gaigany, bawełnę i t. p.

Tamże do wynajęcia: sklepy, stajnie i wozownie oraz różne mieszkania na dogodnych warunkach, po przystępnych cenach. Płata miesięczna. Elektryczne oświetlenie i telefon na miejscu. Wiadomość na miejscu. 1629

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczołp. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8 Dla pań 5-6 poczekalnia oddzielna W niedzielę od 8—1-ej. Krótka 5, telef. 26-50. 1887

Dr. L. PRYBULSKI

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczołpowe i niemoco płciowe Leczenie syfilisu EHRlich-HATA „006—014” Ul. Południowa № 2, telef. 13-59 Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w paśmie od 5—6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia. n.4

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18. Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka i przełyku, choroby dróg moczowych, choroby dróg pokarmowych, choroby dróg oddechowych, choroby dróg krwionośnych, choroby dróg wydalniczych, choroby dróg narządów płciowych, choroby dróg narządów zmysłu. Wydział krwi w laboratorium własnym. Od 1—1 rano i od 5—7½, po południu. 169

Dr. med. P. Langbard

Zawadzka 10. b. asystent kliniki berlińskiej, specjalista chorób, wenerycznych, skórnych, włosów niemocy płciowej Przy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „606”—„914”. Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny. Badanie nerek, pęcherza i kanału. Endoskopia i cystoskopia Godziny przyjęć: od 8-1 i od 4-8 dla pań od 5-4-ej. 2

Dr. H. Sadowski

Piotrkowska 120. Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki). Codziennie od 8—10 rano i od 5 do 7 po poł. Telef. 23-10. 259

Dr. A. Groszlik

Zachodnia 68, (przy Zielonej). Choroby skóry i włosów, weneryczne i dróg moczowych. Instytut Röntgenologiczny i światłolecznicy. Badanie krwi na syfilis. Od 8½—11½, r. i od 5—2. Niedziele i święta 9-12 r. 505

Dr. Eugenia KERER GERSZUNI

choroby kobiece. Piotrkowska 121, tel. 18-07, przyjmuje codziennie od 5—6 po poł. W niedzielę od 9—12-ej. 2721

Dr. LEWKOWICZ

choroby skórne, weneryczne i niemoco płciowa Konstanyńska 12. Przy syphilisie (zastosowanie preparatu „606”—„914”, od 5—1 i 6—8, dla pań od 5—6 w niedzielę 9—3. Osobna poczekalnia

Dr. LITMANOWICZ

Krótka 12. Choroby nerek, pęcherza, cewki i t. p. Przyjmuje do 10 rano i od 4—8. Telefon 18-61. 3011

Dr. med. Z. GOŁC

Choroby skórne i weneryczne ul. Mikołajewska 13. Godziny przyjęć: od 9—12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedzielę i święta od 9 do 12 i pół. Telefon № 20-00.

Przejazd № 8. (starszy) Telef. 17-14

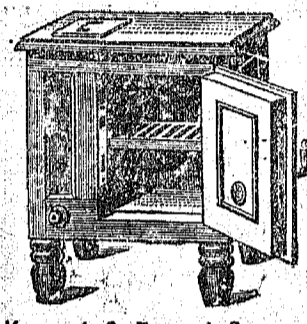
Dr. FRANCISZEK KOZIOŁKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8, front, I-e piętro. Przyjmuje od 9 ½—12 i od 6—8 w. Dr. med. W. KOTZIN Ul PIOTRKOWSKA 71 Choroby serca i płuc, przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 pp. 2763r

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13 Choroby skórne, weneryczne i moczołpowe. Przyjmuje: od 9½ do 11-ej i od 5—8. W niedzielę i święta od 9½ do 12-ej. Telef. 26—26. 507-r.

1295 Lodownia

pokoju, krajowe. Lodownia amerykańskie Mac Cray'a ze ściankami izolowanymi wełną mineralną, dające dużą oszczędność na lodzie. Krajenie wewnątrz tych lodowni absolutnie suchego powietrza zabezpiecza potrawę od psucia się i pozwala na długie przechowywanie takowych.

Maszynki do lodów

polecają

Krzysztof Brun i Syn, w Warszawie, plac Teatralny.

Nowootworzony skład wędlin

z salą do spożywania gorących wyrobów na miejscu, poleca się uwadze Sz. publiczności.

Z poważaniem JAN KIJAK, Piotrkowska 71, vis avis (Pasażu Meyera). 415

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. FOSMOZA zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbedny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia. Liczne opinie pp. Lekarzy, Ordynatorów szpitali dołączają się do każdego pudełka. Dostać można wszędzie. Cena pudełka 1 rb.

Od 3½ kopiejki łokieć

Parcelacja majątku Rąbień w powiecie łódzkim, od przystanku tramwaju Aleksandrowskiego i wiorsta

Lasy, zagaje i pola na letnie i stałe mieszkania.

Bardzo dogodnie warunki dla kupujących. Miejscowość przeliczna, malownicza, sucha i zdrowa.

Woda bieżąca zdrojowa.

Wiadomości o cenach i warunkach kupna udziela na miejscu i parcele sprzedaje właściciel S. Gałeczki 1794

SOLEC

Sezon od 20-go maja do 20 września. Zakład Wód Mineralnych Siarczano-Słonych. 1011

znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, nerwobólach, zółtach, chorobach skórnych, przymiocie w jego najcięższych formach i powikłaniach, wprowadza w roku bieżącym NOWY DZIAŁ LECZENIA FIZYKALNO DYETETYCZNEGO. Hydropatya, kąpiele słoneczne, powietrzne, w lesie sosnowym (250 morgów). Gimnastyka lecznicza, oddechowa, masaż, elektryzacja, kuchnia jarska-dyetyczna. Prowadzić dział ten będzie pod ogólnym kierunkiem naczelnego lekarza Zakładu Soleckiego dr. Wł. Daniewskiego, b. lekarz leczniczy dr. Tarnowskiego w Kosowie dr. med. St. Kelles-Krauz. Ceny niskie. Całkowite utrzymanie i kuracja od 60 rb. miesięcznie. Dojazd przez stację kolejową Kielce, skąd powozami 7—9 godz. samochoodem 4—5 godzin do Zakładu. Informacji, prospektów udziela gratis Zarząd Solca, poczta Stopnica, g. Kieleckiej i dr. med. Kelles-Krauz, Radom, Lubelska 20, w sprawach nowego działu.

SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA
Jadwigi Zawadzkiej Spacerowa 17
 1906
 przyjmuje dzieci od lat 6 i gruntownie przysposabia do średnich zakładów naukowych.
 Zapis codziennie oprócz świąt do 6. Ilość dzieci, ze względów wychowawczych, ograniczona.

Sobota dnia 7 czerwca b. r. 1913 Sobota dnia 7 czerwca b. r.

podwójny koncert

w ogrodzie „Majstrów Tkackich“

orkiestry fabr. Scheiblera pod dyrekcją p. Thonfelda
 i 1-go pułku strzelców p. dyr. W. Stępniewskiego
 Początek o g. 7. ... Wejście 20 kop. ... Dzieci 10 kop.

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.
Ogólnie znana lecznica zębów
 lekarza d-ty H. Pruss. 1395
 Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów. Plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty. Reparaty sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo niskie.

Sprostowanie.

W № 126-ym „Rozwoju“ w ogłoszeniu Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej o sprzedaży, zaszła następująca omyłka. Wiersz 2-gi, wydrukowano Łódź-Karolew, winno być Łódź-Fabryczna.

Żądacie „ODOBRYN“ tylko Michała Lebediewa.

Reprezentant S. Rudnik, Warszawa, Leszno 71, tel. 156-99. 1569

Przeciw kokluszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, katarach krtań, ostrzeli i chorobach płuc wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy, „Kosulin“ aptekarza J. Saskiego, w Brześciu Lit. Pozwolenie Rady Medycznej za № 847. Grand Prix w Hadze. — Cena flakonu 1 rb. Żądać wszędzie. — W Łodzi u Spiessa 1369-4-1

28 Placy

do sprzedania Bruss Zdrowie u ogrodnika J. Stońskiego na miejscu. 1894

Remiza „BRISTOL“ Wynajem Karet

A. NEUMANN ul. Piotrkowska № 119. tel. 10-53

Dr. med. Bolesław Koo

PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-62. choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 1649 przyjmuje do 11 r. i od 4-7 popoł.

Do wynajęcia

2 pokoje z kuchnią i inne mieszkania od lipca r. b. tanio ul. Gubernatorska nr. 36. 1540

3 POKOJE

z kuchnią i wygodami do wynajęcia od 1 lipca. Nawrot 54. 1802

2 pokoje

z kuchnią i wygodami do wynajęcia od 1 lipca. Juljusza 13. 1804

NOWY
**POKOJ WY-
 MAGIEL-STÓŁ**
 „SANITAS“
 NIE BIEDA KAWY I DEJODYNI
 WARSZAWA
M. KIELIŃSKI
 BURAKOWSKA
 DENNIKI WYSY-
 ŁAMY BEZPŁATNIE
 NA KAŻDE ŻĄDANIE

Dr. H. Rueger

Nawrot № 1. Choroby wewnętrzne. Przyjm. p. poł. 4-6. 3820

KAZIMI

WYMIER
 UZNANY
 W
 ROBOTY
 CIEPŁOŚĆ
 KAZIMI
 WYMIER
 UZNANY
 W
 ROBOTY
 CIEPŁOŚĆ

Dr. Sonenberg

Choroby, skóry, dróg moczowych i weneryczne
 Cegielińska 14. Od 11-1 i 5-7/2.

Dr. Sonenberg

Choroby, skóry, dróg moczowych i weneryczne Cegielińska 14. Od 11-1 i 5-7/2.

LEKARZ-DENTYSTA PIOTR WŁODARSKI

Piotrkowska № 113 m. 13. Przyjmuje od 9-1 i od 5-7/2. 1902

Dyrekcya Pabianickiej 7-mio klasowej Szkoły Handlowej

niniejszem zawiadamia, że egzaminy wstępne do wszystkich klas odbywać się będą dnia 19, 20, 21 maja; 16, 17, 18 czerwca, 28, 29 30 sierpnia. 1119

Podania na imię dyrektora przyjmuje kancelarya szkoły.

Folwark Prażmów

odległy od st. kolei Sieradz wiorst 12, ogólnej przestrzeni 151 mórg, z ładnym domem mieszkalnym, 4-ro morgowym ogrodem, dobrymi budynkami, kompletnym inwentarzem żywym i martwym i zasiewami 1683

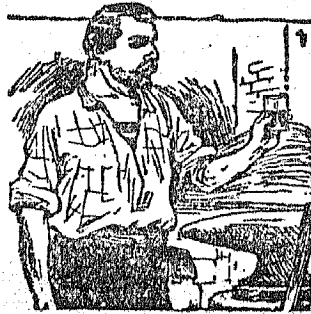
do sprzedania w każdym czasie

Wzorowo urządzone dochodowe gospodarstwo rybne, przestrzeni 45 mórg. Znakomite polowanie przez cały rok. Warunki na miejscu, Nowicki, Prażmów, p. Sieradz.

Szcześliwy kowal.

„P. Guyot, jestem z powołania kowalem; często budziłem się ze snu, uczuwając ciężar na piersiach. Chwytało mnie to zwykle w nocy, następnie rano przy przebudzeniu się, szczególnie zaś w razie niepogody i mgły. Niekiedy ucisk bywał tak silny, że odychałem z trudnością.

„Jednocześnie cierpiałem na kaszel chroniczny, którego paroksyzmy trwały zawsze od 20—25 minut. Codziennie przed udaniem się do pracy wypijam filiżankę mleka dobrze ocukrzonego lub czarnej kawy. Stopniowo zacząłem chudnąć; twarz moja stała się żółta. Wypróbowałem wiele środków, lecz żadne ziółka ani plastry nie były w możności wyleczyć mnie. Nikt nie mógł przynieść mi pomocy.

TAILORD.

Pewnego razu usłyszałem o wypadkach wyleczenia za pomocą pańskich dziegielowych kapsułek Guyot i uległszy namowom żony mojej, postanowiłem spróbować tych kapsułek. „Nie ryzykujemy wszak wielkiej sumy, perswadowała mi żona, „a przecież każdy wie, że dziegieć jest najlepszym środkiem w przypadkach chorób organów oddechowych i nigdy nie może zaszkodzić“ — Zażyłem jeden flakon i stosując się do przepisu Pańskiego, przyjmowałem po 2—3 kapsułek przy każdym jedzeniu. Już po zażyciu tego pierwszego flakonu stan mego zdrowia poprawił się, nie odczuwałem ciężaru na piersiach i sypiałem snem nieprzerwanym. To też zachęcony tym rezultatem, kontynuowałem kurację kapsułkami pańskimi, w przeciągu trzech miesięcy, bez przerwy i obecnie z radością mogę Panu donieść, że pozbyłem się kaszlu zupełnie; nie kaszelę nawet podczas niepogody i nie odczuwam żadnego ciężaru na piersiach. Jestem kompletnie wyleczony.

Zechciej Szan. Pan przyjąć moje powinszowania i podziękowanie. Nam nadzieje, że wszyscy ci, którzy są często stawiani na gorąco i na zimno, zaczną zażywać kapsułki dziegielowe Guyot'a, które ja nazywam „dobroczynnymi“ ze względu na ujęcie, jaka mi przyniosła, pozwalając pracować dalej. Podpis: Tailro, 55, ul. de Berne, Paryż, 14 kwietnia 1896 roku“

Zażywanie kapsułek dziegielowych Guyota po 2—3 po każdym jedzeniu, wystarcza do wyleczenia w krótkim czasie najpoważniejszego kataru i najbardziej zadawnionego bronchitu. Zdarzały się nawet wypadki uleczenia zdeklarowanej gruźlicy, zdegleciec bowiem wstrzymuje rozkład płac przez tuberkuly, zabijając szkodliwe mikroby, stanowiące przyczynę tego rozkładu. Jest to bardzo proste i wytlamaczone. Najlepiej katar, o ile będzie zaniedbany, może przejść w bronchitis.

Dlatego też najlepiej walczyć z chorobą w samym jej zarodku, zażywając kapsułki Guyota, zawierające dziegieć, otrzymany ze specjalnego gatunku sosny morskiej, która rośnie w Norwegii. Kapsułki te przygotowują się podług przepisu samego wynalazcy Guyota, czem tłumaczy się ta okoliczność, że tylko te kapsułki są skuteczne, wszelkie zaś podrabiania są bezwartościowe. Kapsułki Guyota są okrągłe, wielkości grochu, dają się łykać z łatwością z odrobiną wody. Są do nabycia we wszystkich lepszych aptekach. Zachwalany w sprzedaży ten lub inny produkt, zamiast prawdziwych kapsułek dziegielowych Guyota, należy we własnym interesie odrzucać.

Żądacie stanowczo, aby wam dano prawdziwe kapsułki Guyota. Ażeby uchronić się od wszelkich pomyłek prośmy zwracać uwagę na etykietę na flakonie. Na prawdziwych kapsułkach Guyota znajduje się napis wynalazcy Guyot grubym i tłustym pismem oraz podpis tegoż w trzech kolorach: fioletowy, zielony i różowy na akos etykiety, również adres laboratorium: Dom Handlowy L. Frère 19, rue Jacob, Paryż.

Prócz tego należy pamiętać, że prawdziwe kapsułki Guyota nie są czarne, przeciwnie zaś nadzwyczaj białe i na każdej kapsułce odtworzony podpis „GUYOT“. Cena kapsułek Guyot 1 rb. 25 kop. za flakon.

Kuracja kapsułkami Guyot wynosi mniej, niż 10 kopiejek dziennie, a wyzdrowienie zapewnione.

P. S. Osoby, które nie mogłyby łykać kapsułek, mogą je zastąpić Smolą Guyota w stanie płynnym, biorąc to lekarstwo w szklance wody, lub innego płynu do picia, którego więcej zawartość jednej łyżeczki od kawy; skutek zbawienny tego środka będzie ten sam jak zażywanie kapsułek i uzdrowienie nastąpi niezawodnie.

Cena płynnego dziegielu GUYOT i rb. 10 k. za flakon. Sprzedaż w składzie: Dom Handlowy L. Frère, № 19, ulica Jacob, w Paryżu i we wszystkich lepszych aptekach całego świata. Do nabycia w większych aptekach i składach aptecznych. 4315

Rabatowy Tydzień!!!

w magazynie galanteryjnym

A. SPODENKIEWICZA

26. Konstantynowska 26.

1659

Wszelkie towary sprzedaje się ze znacznym
ustępstwem, niektóre nawet w cenie kosztu.

Łódzkie Rzemieślnicze Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

Nawrot № 13.

Tel. № 28-97.

Nawrot № 13.

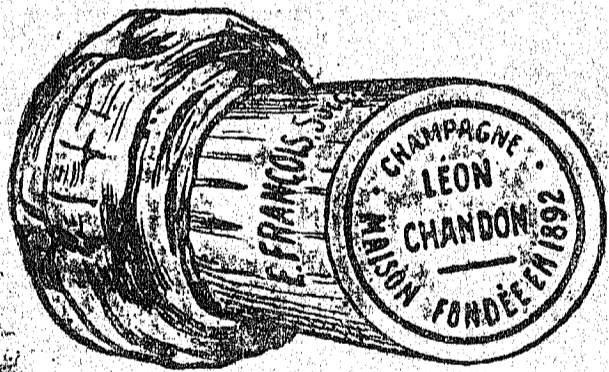
Przyjmuje kapitały na lokację płacąc:

za rocznem wymówieniem	6 proc.
„ 6 miesięcznem „	5 „
„ 3 „	4 i pół proc.
na każde żądanie	4 proc.

Wydaje pożyczki za poręczeniem do 600 rb.

Kasa czynna od 10 do 3 codziennie we wtorki, czwartki i soboty
od 6-ej do 8-ej wieczorem oprócz niedziel i świąt. 1625

Dystylarnia parowa. Reprezentant F. JANKOWSKI, Warszawa, Marszałkowska 130.

369

Zjednoczone fabryki Wyrobow Ogniotrwałych dawniej C. KULMIZ

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850
Oddziały fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach premiowane.

Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju;
Cegły szamotowe i Kinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Kurki.

Roczna reprodukcja około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1.500.

Reprezentant na Łódź i okolice:

B. Łoziński, Łódź—Pasaż Szulca № 3,
Telefon 547. 129.

Szpinierki

do ketmaszyn, mogą się zgłosić
w przędzalni, Dąbrowska 19. 1663

Na fabryczkę

lub warsztat lokal w suterynie
22 łokcie długi, 12 łokci szeroki
5 wysoki z elektrycznością do
wynajęcia od 1 lipca. Ul. Nowo-
Cegielniana 22, od 12-2 pp. 1954

Potrzebny wspólnik lub też wspólniczka

do fabryki fartuchów z kapita-
łem najmniej 1,000 rubli. Pierw-
szelnictwo dla osoby obznajmionej
w tej branży. Adolf Kubik i S-ka,
Łódź, Piotrkowska 275. 1976

PENSYONAT W GŁÓWNE

5 minut pieszo od stacyi

otwarty zostanie 5-go czerwca

35 pokojów z komfortem umeblowanych

Z KANALIZACYĄ

Przy pensjonacie: jadalnia z osobnymi stoł-
kami, sala do zabaw z fortepianem, sala
bilardowa, tenis, krikiet, kręgle, wanny, prysz-
nice. Pokoje od 2 rb. 20 kop. do 2 rb. 90 kop.
z całodziennem utrzymaniem.

Otwarcie 5-go czerwca. ■ Otwarcie 5-go czerwca.

4 pociągi dziennie, z których jeden nowowpro-
wadzony wychodzi z Główna o godz. 7-ej rano i 8-ej jest
w Łodzi. Wychodzi z Łodzi o godzinie 10-ej wiecz.,
przychodzi do Główna o godz. 11-ej wiecz. 1672

Restauracya II-go rzędu przy ulicy Zawadzkiej № 7 (HOTEL EUROPEJSKI)

poleca się Szanownej Publiczności z wyborową
kuchnią, wszelkimi trunkami krajowymi i zagra-
nicznymi po cenach umiarkowanych. Kuchnia pro-
wadzona pod zarządem specjalisty-kuchmistrza
warszawskiego z hotelu „Bristol“.

Z poważaniem W. ZBONIKOWSKI.

Telefon № 9-86.

187

— Egzystująca od lat 22 —
Pracownia haftów
Iznaczenia bielizny
B. MAZURKIEWICZOWEJ
Przejazd 16 — m. 24.
Poprzeczna ofloyna, 2 piętro.
— Przyjmuje się uczenie. —

MŁODY, energiczny, inteli-
gentny człowiek,
mający obszernie stosunki w Łodzi,
obeznany z prowadzeniem spraw
sądowych i przepisów policyj-
nych, przyjmie zarząd domem lub
też prowadzenie meldunków. O-
ferty proszę składać w „Rozwoju”
pod „Z. D”. 1928

D' Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm.: od 8—9 i pół rano i 5—6
i pół. po poł. w niedzielę i święta
tylko rano od 8—10

CENTRALNA KLINIKA chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB 65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

PIERWSZA LECZNICA lekarzy specjalistów dla przychodzących chorych

Piotrkowska 45 (róg Zielonej). Tel. 90-13.
Wewnętrzne i nerwowe dr. Szwarcwasser od 10 — 11 i 4 — 5 codziennie.

Choroby skórne i weneryczne dr. L. Frybulski niedziela, wtorek, czwartek, piątek od 1 1/2 — 2 1/2, sobota, poniedziałek, środa, od 8 — 9 wieczorem. 3861

Choroby chirurgiczne dr. M. Kantor od 2—3 i od 7—8 w. codz.

Choroby kobiece dr. M. Papierny od 3 — 4 codziennie.

Choroby oczu dr. B. Donchin. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 9—10 rano. Niedziela, piątek, sobota od 1—2 po poł.

Choroby nosa, uszu i gardła dr. C. Blum. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1—2. Piątek, sobota, niedziela od 9—10 rano.

Choroby dzieci, miejsca porad dla matek dr. Lipszyc codz. od 1—2.

Analiza krwi, wydzielin, moczu. Szczerzenie ospy od 1—2 po południu. Badanie mamek.

— Poradą dla niezamożnych 50 kop. —

WARSZAWSKIE AKCYJNE Towarzystwo Pożyczkowe LOMBARD

Oddział I ul. Zachodnia № 51.
Oddział II ul. Pasaż Majera № 11,

zawiadamia, iż w miejscowej sali licytacyjnej, przy ul. Zachodniej № 51, w dniu 3-im lipca (20-go czerwca) 1913 roku i dni następnym odbywać się będzie licytacja na sprzedaż zastawów (z obydwóch oddziałów) we właściwym czasie nie prolongowanych. Podczas trwania licytacji prolongata zastawów, na sprzedaż wystawionych, miejsca mieć nie będzie.

Wykaz NN zastawów, podlegających sprzedaży będzie ogłoszony w gazecie „Rozwój”, 1932

W Rudzie plac

33,600 łokci kw. sprzedam na dogodnych warunkach. Wiadomość: Targowa 43, m. 45, od g. 6 wieczór. 1944

pończoch
ulica Nawrot Nr. 8
dawniej Mikołajewska 59. 896

KOSZULE KOLOROWE
SKARPETKI AŻUROWE
LASKI

Paski sportowe

SPECYALNE
KRAWATY
do koszul sportowych.

BIELIZNA
trykotowa i siatkowa.

POŃCZOCHY
(pajenczynka)
piękne modne kolory.

Zaboty .... Woalki
REKAWICZKI.
Biżuterje „Double”

Poleca
w wielkim wyborze
Magazyn galanterji
M. Kołodziejcki
3 św. Andrzeja 3

Polecamy pracownię sukien, „Stanisławy”
kostiumów i okryć damskich.
Przejazd 46, (II-ie piętro) „Stanisławy”
Żurnale paryskie i wiedeńskie.

II-gie Łódzkie Rzemieślnicze Towarzystwo
Pożyczkowo-Oszczędnościowe, Główna 9,
przyjmuje członków i wydaje pożyczki od których pobiera 6%.
Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, od których płaci od 4 do 6 procent i wkłady warunkowe: ktoś wpłaca po 2 rb. 55 kop. miesięcznie, otrzymuje po 5-tych latach 100 rb.
Dla udogodnienia składania oszczędności Towarzystwo daje do domów skarbonki niklowo-pancerne. — Kasa czynna codziennie od 10-ej do 1-ej i od 6-ej do 8-ej wieczorem. 1459

Józef Jankiewicz

Łódź, Konstanińska № 86.

Zakład rzeźbiarsko-sztukatorski
PÓLECA

do wykonywania wszelkich prac w zakres sztukatorstwa wchodzących: ciągnięcia w gipsie, tynku, szarym i białym cemencie, jako też gładzenie (szpachlowanie) ścian i sufitów w gipsie, białym i szarym cemencie. Wszelkie gładzenie filcowym tynkiem.

Specjalność: wykonywanie nowego i reparacje starego marmuru sztucznego, artystyczne wykonywanie prac kościelnych, jako to: ołtarzy i t. p., pałaców i wszelkich robót w zakres sztucznego marmuru wchodzących.

Wykonał roboty w teatrze „Scala”, w teatrze Polskim, dom W-go Lubieńskiego, dom „Betania”, Czechy, Piotrkowska nr. 275. 939

7-klasowa szkoła żeńska J. ZBLJEWSKIEJ

ul. Długa № 10

Egzaminy wstępne odbywać się będą 9-go, 10-go i 11-go czerwca. Podania należy składać w kancelarii szkoły. 1573

Największa Łódzka Hurtownia

cukru, śledzi, soli i towarów kolonialnych, oraz elektryczna palarnia kawy (nagrodzona za wyborowo paloną kawę wielkimi złotymi medalami w Rzymie, Paryżu i Rostowie nad Donem, poleca wszystkie w zakres branży kolonialnej wchodzące towary, po bardzo niskich cenach.

TEODOR WAGNER

Łódź, Piotrkowska 213, telef. 5-91.

1594

Skład masła, kefiru i produktów wiejskich

B. Patzerowej

Łódź, Mikołajewska 31, Tel. 24—10.

W 7^{mie} kl. zakładzie naukowym żeńskim z klasami przygotowawczymi

Janiny Tymienieckiej

ulica Widzewska № 42.

Egzaminy nowowstępujących uczenic rozpoczynają się 5-go czerwca i trwać będą przed wakacjami do dnia 22-go czerwca.

Od nowego roku szkolnego lokal zostanie rozszerzony i zakład prowadzony będzie przy współudziale pierwszorzędnych sił nauczycielskich z uwzględnieniem najnowszych wymagań pedagogiki i higieny. 1942

MASZYNY DO SZYCIA KOMPANJI SINGER

MASZYNY
RĘCZNE

OD 25 R.

MASZYNY
NOŻNE

OD 40 R.

WYPŁATA RATAMI od 1 RUB. TYG.

„BAD-HALL“ Górna Austria

pierwszorządne jodo-bromowe kąpiele, najstarsze najsilniejsze źródło lecznicze w Europie przeciw zwapnieniu arterji, chorobom kobiecym, wysiękom, chronicznemu zapaleniu, podagrze i reumatyzmowi, zolom (skrofule), syfilisowi nabytemu i dziedzicznemu oraz jego następstwom. — Wiadomość i prospekty w dyrekcji krajowego zakładu leczniczego „BAD-HALL”. — Sanatorium doktora GERSTEL otwarte jest i zimą. 991

Wyższa szkoła kroju i szycia

„Józefiny”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie — złotym medalem w Belgii — srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki. 3458

Na miejscu duży wybór manekinów.

Ogłoszenie.

Na zasadzie rozporządzenia J. W. Gubernatora piotrkowskiego z d. 7 maja za № 4686, Magistrat m. Łodzi zaprasza starających się o dzierżawę od 1/14 kwietnia 1914 r. po 1/14 kwietnia 1920 r. zakładu gazowego, istniejącego w Łodzi; zarazem oznajmia, że dotychczasowe warunki dzierżawne są:

1) upłata czynszu dzierżawnego po 107000 rb. i na utworzenie kapitału szpitalnego po 40000 rb. rocznie;

2) odliczenie na tenże kapitał pozostałości od czystego dochodu; odliczenie to wykonywa się następującym sposobem. Od czystego dochodu odlicza się przedewszystkiem 10% na kapitał zapasowy do rachunku A; z pozostałej reszty również 10% na takiż kapitał do rachunku B. Z tego ostatniego kapitału pokrywają się straty nieprzewidziane, a w razie jego niedostateczności — z kapitału rachunku A. Jeżeli kapitał rachunku B nie będzie obrócony na wydatki, lub też będzie wyczerpany tylko w części, to ten kapitał lub też wolna część jego idzie na kapitał szpitalny. Następnie z reszt według rachunków A i B odlicza się 7500 rb. na korzyść członków konsorcjum zakładów gazowych, a pozostałość idzie na dywidendę dzierżawców; jeżeli jednak dywidenda w którymkolwiek roku sprawozdawczym przewyższa 8% od kapitału, wkładanego w przedsiębiorstwo, to na dywidendę idzie tylko 8% tego kapitału, reszta zaś czystego zysku, po odliczeniu od niej 1/4 części na korzyść dzierżawców, przechodzi do kapitału szpitalnego.

Oprócz wszystkich wymienionych upłat i potrąceń grupa obywateli miasta Łodzi oświadcza gotowość wnoszenia do kasy miejskiej po 4 tysiące rubli rocznie.

Ostateczny termin, do którego winny być złożone Magistratowi miasta Łodzi deklaracje ubiegających się o dzierżawę rzeczona, jest naznaczony na dzień 15 sierpnia bieżącego roku według starego stylu.

Miasto Łódź, 17 maja 1913 roku.

Prezydent miasta Łodzi: **Pieńkowski.**

Sekretarz: **Kłysiński.**

1633

GAZOWE piece
kapielowe,

1045

bez obsługi,
zupełna czystość,
najtańszy koszt przyrządzenia kąpieli,
8—10 minut gotowa kąpiel,

polecają w najnowszych
wykonaniach

**Gazownie miejskie
w Łodzi, Targowa 34.**

„Precz z siwizną”
Farba do włosów perfumeryjnych fabryk
W. Seegera

297

w Wiedniu — Berlinie — Bukareszcie

(z marką fabryczną „Latająca rybka”),

składająca się z jednego płynu, radykalnie usuwa siwiznę, farbując prędko i trwale na kolory: czarny, chcin, brun i blond za pomocą zwyczajnego przeczesywania. Stosować można do męskich, jak również i do damskich włosów. Nieszkodliwość zaświadczona przez Urząd Lekarski za № 3992.

Do nabycia we wszystkich składach aptecznych, perfumeryach i lepszych zakładach fryzjerskich.

Główny Skład dla Rosji i Królestwa Polskiego.

Perfumerya W. SEEGER, Warszawa, Żórawia Nr. 31.

Skład win

1833

M. D. OKOJEWA

Dzielną № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie

ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, za-
twierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, za-
stosowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy cho-
robach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza
świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak
również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czer-
wonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane.
Wina żołądkowe № 7 w żadnych innych składach niema
jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWA, Dzielną № 11.
OLIWA do lampek 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie.